—192—

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

«ТАШТЕКСТИЛЬМАШ»ЧИЛАРНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК ҲАРАКАТИ КЕНГ ҚУЛОЧ ЁЙМОҚДА

СУРАТДА: «Таштекстильмаш» заводининг Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига мусобақа бошлаш ташаббускорларидан бўлган коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари (чапдан ўнгга) слесарь-лекальшчик В. К. Сенча, слесарь А. Калманов, расточник Ю. Кузьмин, 32-механика цехининг бошлиғи В. Трегулов ва слесарь П. Шепталин ўртоқлар.

О. ГОРЛИН фотоси.

МАШИНАСОЗЛАР ЖАВОБИ

«Таштекстильмаш»чиларнинг издошлари ҳозирнинг ўзидаёқ юзлаб топилади. Эртага эса улар минглаб бўлади. Республикамиз меҳнаткашлар армияси Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги байрамини муносиб равишда нишонлашга отланиб, коммунистик меҳнат ҳаракатини тобора кучайтириш учун тинмай курашаётгани бунинг ёрқин далилидир.

Электр машинасозлиги заводининг барча цехларидаги коммунистик меҳнат бригадалари тўқимачилик машиналари яратувчиларнинг ватанпарварлик ташаббусини ва мажбуриятларини муҳокама қила бошладилар.

Электр машинасозлари икки йил ичида пландан ташқари 60 минг сўмлик маблағни тежаб қолиш, пландан ташқари 100 та пайванд трансформатори ва 250 комплект «ПРА-2УБИ» маркали янги ускуна ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

Завод коллективи меҳнат унумдорлигини 0,5 процент, маҳсулот таннархини 0,2 процент камайтириш мажбуриятини олади. 15 тонна рангли металл ва 2 минг киловатт соат электр қуввати тежаб қолинади.

Шу йилнинг ўзида коллектив янги маҳсулот — ДТ-301, 302, 303 маркали пайванд трансформаторлари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш мажбурияти олади.

К. Мирзааҳмедов, В. Иванов, А. Раҳмонов бошлиқ йиғувчи ва трансформатор пайванд қилувчиларнинг коммунистик меҳнат бригадалари металларни тежаш ва янги маҳсулотни муддатидан илгари ўзлаштириш ташаббускорлари бўлиб чиқдилар.

Барча коммунистик меҳнат бригадалари бутун завод бўйича юксак мажбуриятлар қабул қилиб, Улуғ Октябрь 50 йиллиги номли бригада деган номни олиш учун социалистик мусобақага қўшилдилар.

Бугунги янгиликлар

ЗАРБДОРЛАР ПЛЕНУМИ

Бугун пойафзалчилар клубида Тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари касаба-союзи республика комитетининг IV пленуми бўлиб ўтди. Пленум тўқимачилик, пахта тозалаш ва енгил саноат корхоналарининг коллективлари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини қараб чиқди.

Пленумда шу масала юзасидан Ўзбекистон Енгил ва Пахта тозалаш саноатлари министрларининг ўринбосарлари К. Мақсудов ва В. Тен, Тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари касаба союзи республика комитетининг раиси А. Бичков ўртоқлар доклад қилдилар.

КЎЧМА ВИСТАВКА

Бугун республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида «Янги керамика буюмлари ва уларни машинасозликда қўллаш» деган кўчма виставка очилди. Бу виставкани Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси ташкил қилган. Виставкани намойиш этишда Ватанимиз пойтахтидаги машинасозлик корхоналарининг мутахассислари ҳам қатнашмоқдалар.

Виставка ўн кун ишлаб, унда керамикани машинасозликда қўллаш масалаларига бағишланган қатор семинарлар ва консультациялар ўтказилади.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

7 ОКТЯБРЬ 1966 й. 1-йил чиқиши. ЖУМА № 85. БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ОҚ ОЛТИН» ФРОНТИДА

ШАҲАРЛИКЛАР ЁРДАМИ

Сирдарё (7 октябрь, Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитетининг секретари Хосият Ёқубжонова хабар беради).

Сирдарё областига Октябрь район меҳнаткашларидан 10 мингдан ортиқ киши олтин ҳосил иштиёқи билан келишган. Уларнинг ажойиб ғайратлари билан кунига минглаб тонна дурдоналар терилмоқда. Теримчиларнинг 7 мингги олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг студентларидир. 3 минг киши эса ишлаб чиқариш корхоналари ва турли муассасаларнинг хизматчилари.

Ҳозир областнинг 1- ва 2-«Боёвут» совхозларида Трактор йиғув заводи, Чинни идишлар заводи, Бадиий буюмлар фабрикаси, 2-пойафзал, Шойи йигириш фабрикалари, Қроват, Хўжалик буюмлари, Керамика заводларининг ишчилари катта-катта пахта хирмонларини бунёд этмоқдалар. Ҳар бир киши ўрта ҳисобда 70-80 килограммдан пахта теряпти.

Терим авжида

Академик Ҳ. Абдуллаев номли Геология ва геофизика институтининг ходимлари шу кунларда пахта йиғимтеримида актив қатнашмоқдалар. Улар Сирдарё областининг Еттисой районидаги «Қизил юлдуз» колхози далаларида пахтакорларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Геологлар бир ҳафта ичида хирмонга ўн беш тонна пахта тўкдилар. Илмий ходимлардан Д. Очилов, А. Саттаров, Ф. Арслонов ва бошқалар фидокорона меҳнат қилиб, кунлик нормаларини 110 — 120 килограммга етказмоқдалар.

Геолог олимлар бугун колхоз хирмонига 2 тонна пахта топширдилар.

Пахтакорларга концерт

Сирдарё областининг Ильич районидаги 17-совхозга бугун «Қизил тонг» тикув фирмаси Маданият уйининг бадиий ҳаваскорлари жўнаб кетишди. Улар политехникум ва медицина билим юртлари студентларига концерт берадилар.

Ҳаваскорлар яқинда Бекобод районидаги «Кўкорол», 1 ва 2-«Далварзин» совхозларида концерт қўйиб беришди.

ТАШАББУСГА ҚЎШИЛИБ

Янги беш йиллик топшириқларини изчиллик билан амалга ошираётган бизнинг қуюв цехимиз ишчилари Ленин орденли «Таштекстильмаш» заводи бригадаларининг республика саноат корхоналарининг коммунистик меҳнат бригадалари коллективларига қарата ёзган Очиқ хатини якдиллик билан кутиб олдилар. Уни ўша куниёқ газетада ўқиб, ишчилар орасида муҳокама қилиб чиқдик.

Бизнинг цех олдида ҳам улкан вазифалар турибди. Ҳар бир ишчи ўзига бириктирилган топшириқни шараф билан бажариш учун курашади. Заводда бизнинг цех асосий участка ҳисобланади. Шунинг учун ҳам ҳар бир қуювчи, қолипловчи ва бошқа вазифани бажарувчи азамат ишчилар коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун барча мавжуд имкониятларини ишга солмоқдалар.

Цехимиз ишчилари хатни ўқиб чиққач, ўз зиммаларига қўшимча мажбурият олдилар. Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига 2 йиллик топшириқни муддатидан аввал шараф билан бажарамиз. Шу билан бирга ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг таннархини 1965 йилдагига қараганда анча камайтирамиз ва камида ҳар ойда 500—600 сўмлик маблағни тежаб қоламиз.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада чўян қуювчи Жалил Комилов, қолипловчи Юрий Фадеев, металл чиқарувчи Турғун Қосимов каби ўнлаб ишчилар ғолиблик қилмоқдалар. Улар маҳсулотнинг сифатли бўлиши учун курашадилар.

КПСС XXIII съезди қарорларини оғишмай амалга ошириш учун ўқиш, ўрганиш ва илғор меҳнат усулларини ишлаб чиқаришга жорий қилишимиз керак. Ҳар биримиз ҳаётда, ишда ва жамоат орасида бўлганимизда онгли равишда жамоат мулкини кўз қорачиғидай асраймиз. Бу эса коммунистик меҳнат коллективига хос одатлардан биридир.

И. И. КАШЛЕВ,
«Компрессор» заводи қуюв цехининг бошлиғи.

Олти минг қувонч

Бугун Тошкент телефон станциясининг инженер ва техниклари навбатдаги янги 8-автомат телефон станциясини қабул қила бошладилар. Пойтахтнинг Октябрь ва Киров районларини телефон тармоқлари билан таъминлайдиган бу янги станциянинг олти минг номери бўлади. Бу номерларнинг 60 проценти гражданларнинг уйларига ўрнатилади. Келгуси йилдан бошлаб эса унинг номерлари ўн мингтага етказилади.

10 октябрдан бошлаб 8 рақами билан бошланадиган телефонларнинг қўнғироқлари жиринглайди. Бу станцияни Москвадаги «Союзтелефонстрой» бошқармасининг Тошкентдаги филиали алоқачилари қуриб бердилар. Станцияга замонавий асбоб-ускуналарни етказиб беришда Москвадаги «Красная заря» монтаж жиҳозлари заводи коллективининг ҳиммати жуда ҳам баланд бўлди. Айниқса москвалик уста телефонсозлар шаҳримизга келиб, тошкентлик дўстларига қимматли маслаҳатларини бериб турдилар.

Станцияни ўз вақтида ва сифатли қилиб фойдаланишга топширишда моҳир телефонсозлардан И. Залётная, В. Шейн, Б. Тошмуҳамедов, Ю. Колесников, С. Арнапольская, Р. Бульбат ва бошқалар ўзларининг ажойиб маҳоратларини кўрсатдилар.

Бугунги янгиликлар

КОРХОНА 25 ЁШДА

Бугун Тошкент электротехника заводи ташкил қилинганига йигирма беш йил тўлди. Бу корхона республикамиз ва Иттифоқимизнинг йирик энергетика қурилишларини зарур жиҳозлар ва асбоб-ускуналар билан таъминлаб турибди. Унинг кичик қувватли аппаратлари ва кичик станциялар учун панелларн элликдан ортиқ чет эл мамлакатларига чиқарилмоқда. Айниқса Ҳиндистон, Болгария, Бирлашган Араб Республикаси каби мамлакатларнинг энергетиклари Тошкент корхонасининг маҳсулотларидан мамнун бўлмоқдалар.

Корхона коллективи Улуғ Октябрнинг эллик йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги шарафига оширилган социалистик мажбурият олди.

Бугун корхона коллективи ўзининг севимли заводининг 25 йиллигини нишонлаш учун Свердлов номли концерт залига тўпланади. Тантанали йиғилишда корхона директори ўртоқ В. Ф. Фетисов босиб ўтилган 25 йиллик ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида доклад қилади.

ЯНГИЧА ИШЛАШГА ЎТИЛДИ

Тошкентдаги 3-автоколоннага Тошкент области, Наманган ва республикамизнинг бошқа шаҳарларидан тажриба ўрганиш учун автомобиль хўжаликларининг кўплаб вакиллари келишади. Бу коллектив республикада биринчилар қатори, шу йилнинг февраль ойидан планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтди.

Ички резервларни ишга солиш коллективга 1966 йили ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўп соф фойда олиш имкониятини берди. Меҳнаткашларнинг иш ҳақи 16,5 процент ошди. Ҳар бир ишчининг иш унумдорлиги 22,2 процентга кўпайди.

Илгариги майда цехлар йириклаштирилди. Машиналарнинг бекор юриши ҳар куни ҳар бир машинага 20 километр қисқартирилди.

Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетида

ТОЗАЛИК ОЙЛИГИ БОШЛАНДИ

Зилзила оқибатларини тугатиш билан боғлиқ бўлган умумий ишимизда шаҳарни тоза тутиш ва ободонлаштириш иши муҳим ўрин тутади.

Шуни назарда тутиб, Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ва Тошкент шаҳар Совети 5 октябрдан 5 ноябргача «Шаҳарни санитария жиҳатидан ободонлаштириш ойлиги»ни ўтказишга қарор қилдилар.

Шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, министрликлар ва идоралар, саноат корхоналари ва коммунал — маиший хизмат кўрсатиш муассасаларининг, қурилиш-монтаж ташкилотлари, умумий овқатланиш ва савдо муассасалари, автомобиль хўжалиги, ўқув-даволаш муассасалари раҳбарлари, уй бошқармалари ва маҳалла комитетлари раҳбарлари зиммасига ойликни намунали ўтказиш вазифасини топширдилар.

Шаҳарни ободонлаштириш билан боғлиқ бўлган тадбирларга шаҳар меҳнаткашларини, студентлар ва мактаб ўқувчиларини, маҳалла комитетларини кенг жалб қилиб, кўчалар, ҳовлилар, жамоат жойлари ва шахсий ҳовлиларни тозалаш керак. Бинолар, иншоотлар ва деворларнинг ташқи кўринишини ҳам тартибга келтириш, ирригация шохобчаларини тозалаш, капитал ремонтдан чиқарилган ёки бузиб ташланган уйлардаги қурилиш материаллари қолдиқларини ўз вақтида чиқариб ташлаш тавсия қилинди.

Район ижроия комитетлари министрликлар ва идораларга, қурилиш ташкилотлари, фабрика ва заводлар, уй бошқармалари ва маҳалла комитетларига улар ободончилик ишларини олиб борадиган кўчалар, майдонлар ва хиёбонларни белгилаб беришлари ва шу билан жамоат жойларини ободонлаштиришни ва тозалашни таъминлашлари зарур.

Район ижроия комитетлари, жамоат тартибини сақлаш бошқармаси, шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими ва шаҳар санитария-эпидемия станциясига шаҳарда намунали санитария тартибини таъминлаш билан боғлиқ бўлган тадбирларнинг муассасалар, корхоналар, идоралар ва аҳоли томонидан бажарилиши устидан қатъий контроль ўрнатиш топширилди.

КПССнинг қаҳрамонона тарихини ўрганаётганлар учун

«КПСС тарихига оид лекциялар»нинг иккинчи қисми босмадан чиқди. Тўплам КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Олий партия мактаби КПСС тарихи кафедраси профессор-ўқитувчилар коллективи томонидан профессор, тарих фанлари доктори Ф. Д. Кретовнинг умумий таҳририда босмага тайёрланди. Китоб «Мисль» нашриётида кўп нусха босилиб чиқди. Тўпламга 1917 йилнинг октябридан 1937 йилгача бўлган даврни ўз ичига олган лекциялар киритилди. Бу лекциялар олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, студентлари, пропагандистлар, партия ўқуви системаси тингловчиларига катта ёрдам беради.

Лекцияларнинг биринчи тўплами 1965 йилда нашр этилган эди, учинчи тўплами эса, босмага тайёрланмоқда.

Москва.

(ТАСС).

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда Тошкентда ҳаво очиқ бўлади. Ҳарорат кечаси 9-11, кундузи 25-27 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

КЕЧА КЕЧАСИ ВА БУГУН ЭРТАЛАБ ЕР ҚИМИРЛАМАДИ.

ЮКСАК МУКОФОТ МУБОРАК!

Етти йиллик планнинг халқ хўжалиги юклари ва пассажирлар ташиш, автомобиль йўлларини қуриш, ремонт қилиш ва сақлаш бўйича топшириқларини бажаришда эришган жуда катта муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми 1966 йил 5 октябрдаги Фармонига мувофиқ, автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги ходимларидан 35 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берди ва Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширади. Бу юксак унвонга сазовор бўлганлар орасида Пржевальск юк ташиш автобазасининг шофёри Қосим Қодиров, Андижон автоколоннасининг шофёри Абдулла Маматқуловлар бор. (ТАСС).

Қурувчилар ташаккури

«Укрстрой» Тошкент трестининг бошқармаси «Укргорстройпроект» институтининг бош конструктор В. И. Вениковский раҳбарлигидаги бригада аъзоларига раҳматнома ёзиш тўғрисида мурожаат қилишди.

Институт бригадаси ўзига юкланган вазифани муддатидан бир ой олдин бажариб, 15 уй-жой учун лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаб берди. Бу бино В-13 микрорайонидаги 33 минг квадрат метр майдонда тикланади. Лойиҳа муддатидан олдин бажарилиши қурилиш майдонларида тезлик билан иш бошлаб юбориш имкониятини берди.

ТОШКЕНТ ТОБОРА ГЎЗАЛЛАШИБ БОРМОҚДА. ЯНГИДАН БАРПО ЭТИЛАЁТГАН ҲАШАМАТЛИ БИНОЛАР КИШИ КЎЗИНИ ҚАМАШТИРАДИ.

СУРАТДА: ПРИВОКЗАЛЬНАЯ КЎЧАСИДА ҚУРИБ БИТКАЗИЛАЁТГАН КЎП ҚАВАТЛИ ТУРАР ЖОЙ БИНОСИ.

А. ТУРАЕВ фотоси.

БОЛГАР—ЎЗБЕК ДЎСТЛИГИ КЕЧАСИ

София, 5 октябрь. (ТАСС). Ўзбекистон ССРда Болгар маданияти декадаси яқинда тамом бўлганлиги муносабати билан болгар-совет дўстлиги умумхалқ комитети кеча ана шу буюк маданий воқеага бағишлаб кеча ўтказди. Комитет ва унинг София бўлими активлари, фан, маданият ва санъатнинг ғаниқли арбоблари, жамоат ходимлари, совет элчихонасининг ходимлари «Болгария» концерт залига тўпланишди. Ватан фронти миллий кенгаши ижроия комитетининг раиси, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси Енчо Стайков тантаналарда қатнашди.

Комитет раисининг маданият ва санъат бўйича ўринбосари Димитр Райков йиғилишни очиб, бўлиб ўтган декада болгар—совет дўстлигини мустаҳкамлаш ва қардош халқларнинг маданий алоқаларини кенгайтириш соҳасида муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Болгар—совет дўстлиги умумхалқ комитетининг раиси Цола Драгойчева Болгария маданият делегациясига бошчилик қилган эди. У, декаданинг ўтиши тўғрисида, ўзбек диёридаги завқли учрашувлар ҳақида, ўзбек халқи эришган буюк муваффақиятлар тўғрисида батафсил сўзлаб берди.

Декада, деди Ц. Драгойчева болгар ва совет халқларининг бузилмас дўстлиги, уларнинг марксизм-ленинизм идеялари ва пролетар интернационализмига садоқати шиори остида ўтди. Ўзбекистон ССР Олий Совети декадага юксак баҳо берди ва болгар—совет дўстлиги умумхалқ комитетини ҳамда декада қатнашчиларини мукофотлади. Тошкентнинг энг яхши кўчаларидан бири София кўчаси деб аталди. Ҳар иккала мамлакатларимизнинг халқлари абадий қардошларча дўстликни бундан буён ҳам мустаҳкамлайверадилар.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига, чет эллар билан маданий алоқа Ўзбекистон жамиятига ва совет—болгар дўстлиги жамиятининг республикада декада кунларида ташкил этилган бўлимига табрик телеграммалари қабул қилдилар.

Кечанинг охирида концерт қўйиб берилди. Бу концертда пойтахтнинг энг яхши артистлари қатнашдилар.

Пропагандистлар ўз билимларини оширмоқдалар

Узбекистон пойтахтида партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига тайёргарлик кенгайиб бормоқда. Уч мингдан кўпроқ пропагандист танланди. Бу пропагандистларнинг кўплари машғулот ўтказишда анча тажриба орттирган кишилардир. Пропагандистларнинг 80 процентидан кўпроғи олий ва тугалланмаган олий малумотга эга.

Марксизм — ленинизм асослари мактабларининг раҳбарлари 4 октябрда шаҳар партия комитети уюштирган семинарга тўпландилар. Машғулотлар икки поток группада — КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод группаларида ўтказилмоқда. Беш кунга мўлжалланган программа бўйича ўқув программасининг муҳим масалалари юзасидан бир қанча лекциялар ўқилади.

ИККИНЧИ ГАЗ ДАРЁСИ

«Нефтепроводмонтаж» трестига қарашли ихтисослаштирилган 2-бошқармасининг оловнор усталари Бухоро-Тошкент-Фрунзе — Олмаота газ қувури трассасида 4 октябрда Узбекистон пойтахти яқинидаги участкада сўнгги қувурларни пайванд қилишга киришдилар. Шу районда ишлар тугаганидан кейин Тошкент Муборак конидан «зангори ёқилғи»ни янги ер ости магистралидан олади. Бухоро — Тошкент — Фрунзе — Олмаота газ қувури тайёр қисмининг узунлиги эса 500 километрдан ошади.

Бухоро газли райони билан Тошкент ўртасида газ қувури иккинчи шохобчасининг ишга туширилиши шу йил ёз мавсумининг ўзидаёқ Узбекистон пойтахтига, Чимкентга, Фарғонага ва бошқа саноат марказларига ёқилғи беришни анча кўпайтириш имконини туғдиради.

(УзТАГ).

ҚИШ ЯҚИН, РЕМОНТ КЕЧИКТИРИЛЯПТИ!

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ" ВА „ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ" ГАЗЕТАЛАРИ РЕЙДИ

Тошкент бошига тушган кулфат — зилзила туфайли ҳаммадан кўра Киров райони кўпроқ зарар кўрди. Чунки зилзила эпицентри худди шу район остида эди.

Дастлабки кунданоқ одамлар хавфли уйлардан кўчирила бошланди, ҳамма жойда ремонт-тиклаш ишлари авж олиб кетди. Зилзиладан зарарланган ҳар бир кўча, ҳар бир ҳовли, ҳар бир уй қурилиш майдонига айланди.

Киров районининг ўзидагина беш мингдан ортиқ квартирани тез ва сифатли ремонт қилиш зарур эди.

Қурилиш бошқармаси районга келиб жойлашди. Дастлабки ҳафтадаёқ юзлаб оила квартираларига кўчиб кирди. Ремонт қилинган уйларга кўчиб кирган кишиларнинг миннатдорчилигини эшитиш нақадар яхши! 1-Май кўчасидаги 41-уйда яшовчилар бинокорларга миннатдорчилик изҳор қилишади. Тўғри, бу ерда ремонт ишлари бироз тўхтаб қолди. Лекин одамлар ремонтчилар мактабларни янги ўқув йилига тахт қилиш билан банд бўлганликларини яхши билардилар. Мактаблар ремонти тугагач, ремонтчилар қайтиб келиб, ишни жадал суръат билан давом эттиришди. Шу кўчадаги ўн беш квартирали 43-уйда ҳам ремонт ишлари жадал бормоқда.

Лекин ҳамма жойда ҳам квартираларни ремонт қилиш ва тиклаш ишлари жадал боряпти деб бўлмайди. Бунинг оқибатида районда ремонт-тиклаш ишлари графиги бажарилмай қолмоқда. Кўпгина жойларда ремонт сифати талабга жавоб бермайди.

Рейд қатнашчилари билан суҳбатда Киров район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Д. Шобурхонов ремонт-тиклаш ишларининг ҳаммасини «Ташгорстрой» тресті олиб бораётганлигини айтди. Ҳатто район уй-жой бошқармаси ҳузуридаги қурилиш-монтаж конторaси ҳам шу трестнинг 1- қурилиш бошқармаси ихтиёрига берилган. Район ижроия комитети эса пудратчидан битган ишларни қабул қилиб олади. Молиявий ишлар ҳам қурилиш ташкилотлари орқали бажарилади. Бу эса қурилиш ташкилотлари зиммасига район ижроия комитети олдида ҳисоб бериш вазифасини юкламайди.

Қурилиш ишларининг марказлаштирилиши ремонт ишларини тезлатишга балки ижобий таъсир қилаётгандир, лекин, иккинчи томондан қараганда, бу район ижроия комитетини муҳим ишда иштирок этишдан четлаштириб қўйди. Шу сабабли ижрокомнинг бўлимлари ремонтнинг кечикиши сабабларини билмайдилар.

Биринчи зилзиладан буён ремонт-тиклаш ишларининг сметаси тузилган эмас. Бу эса айрим масъулиятли шахсларнинг маблағларни суиистеъмол қилишларига йўл очиб қўйди. Масалан, ремонт ишлари комплексига деворларни мустаҳкамлаш ва томни ремонт қилиш кириши керак. Носиров кўчасидаги 98-уйда эса ўттиздан ортиқ квартира деярли ремонт қилинмаган деса бўлади. Бу квартираларда деворларнинг ёриқлари сувоқ қўйилган, холос. Печлар тикланмаган, том ремонт қилинмаган, деворлар мустаҳкамланмаган. Актда эса уйни ремонт қилиш учун 19 минг сўм сарфланганлиги кўрсатилган. Шунча маблағ қаёққа кетди?

Хорошинск кўчасидаги учта оила яшайдиган 11-уйда виключателлар алмаштирилди, деган баҳона билан 320 сўмга акт тузилган. Ваҳоланки бу уйда биронта ҳам виключатель алмаштирилмаган. Бу уйни ремонт қилишга нари борса 200 сўм сарфланган.

Бундай мисоллар оз эмас. Республика банки бир вақт Обсерватория кўчасидаги 19-уйда бажарилган ремонт-тиклаш ишларини назорат сифатида ўлчаб кўрди. Натижада ремонт ишлари 70 процент кўпайтириб кўрсатилганлиги маълум бўлди.

Районда ҳали ҳам палаткаларда яшаётган оилалар бор. Масалан, Энгельс кўчасидаги 12-уйда яшовчи эллик оила нима қилишини билмаётир. Ремонт гўё бошланган: тўрт квартира ремонт қилинган, ўн квартирада ремонт ишлари бошланган. Аммо бундан бир ой олдин иш бутунлай тўхтаб қолган. Бу уйда турувчиларга ремонт қилиниши ёки қилинмаслигини ҳеч ким айтмаган. Ҳолбуки, шаҳар ижроия комитети худди шу уйнинг ўрнида ўн бир қаватли уй қуриш учун Энергетика министрлигига рухсат этган. Бу ҳақда 12-уйда яшовчиларни хабардор қилиб қўйиш қийинмиди? Бундай қарор қалуб қилинганига бир ой бўлди-ку!

1-Май кўчасидаги 43-уйда 15 оила туради. Бу ерда ремонт ишлари сентябрнинг биринчи кунларида бошланган эди. Лекин печка мўрилари ҳалигача текшириб кўрилмаган. Икки квартирада ремонт қачон бошланиши номаълум.

Коммунал кўчасидаги 7/9-уйдаги ўн икки квартирадан фақат учтаси ремонт қилинган, улар ҳам тўла қўлдан чиқарилмаган.

1-Май кўчасидаги 12-уйнинг 18 квартирасининг ҳаммаси июль ойидаёқ ремонт қилиб бўлинган, аммо деворлар мустаҳкамланмаган. Яқиндаги ёғингарчиликдан сўнг эса деворлар ола-була бўлиб кетди.

10-уй-жойлардан фойдаланиш конторaси бўйичагина капитал ремонтга 600.000 сўм сарфланган. Бундан ташқари конторага қарашли уйларнинг деярли ҳаммаси газлаштирилган.

Ўтган йили янги эшиклар ўрнатиш, янги пол қилиш ва шу каби ишларга қанча материал кетган эди? Бу саволга ЖЭК бошлиғи Т. Дубровин ҳам, бош инженер Ю. Прокопович ҳам, бухгалтер А. Кукина ҳам жавоб бера олмади. Бу гапларни келтираётганимиздан мақсад шуки, ана шу материаллардан ремонт-тиклаш ишларида тўла фойдаланиш мумкин эди. Чунки 10- ЖЭК да зилзиладан сўнг Лоҳутий, Хорошинск, Братск ва Коммунист кўчаларидаги уйлар бутунлай бузиб ташланган.

Тўғри ЖЭК да уйлар бузиб ташлангандан кейин омборга саксонта дераза ва олтмиш олти эшик тушганлиги ҳақида маълумот бор. Бунинг тагига эски уйлар механизмлар билан бузилганлиги учун материаллар яроқсиз бўлиб қолган деган изоҳ ёзиб қўйилган. Хўш, тўқсон тўрт квартирадан фақат олтмиш етти газ плитаси олинган бўлса, қолганлари ҳам бузиб юборилганми?

Қорақалпоқ кўчасидаги омборга борганимизда, бу ерда элликта дераза, 10 эшик, 200 — 250 тача тунука, битта газ плитаси борлигини кўрдик. Бу ҳам очиқ жойда ташландиқ ҳолда ётибди.

Бузилган уйлардан чиққан материаллардан ремонт ишларида фойдаланиш мумкин эди-ку! Бу ремонт ва тиклаш ишларини тезлаштирган бўларди.

Табиий офат юз бергандан сўнг район соғлиқни сақлаш ва санитария-эпидемия органлари санитария-соғломлаштириш, профилактика ишларини кучайтирдилар. Район соғлиқни сақлаш бўлими ҳузурида аҳолига медицина хизматини яхшилаш юзасидан махсус штаб тузилган. Бундан ташқари районнинг санитария аҳволини яхшилаш мақсадида ахлат ташийдиган машиналар деярли икки баравар кўпайтирилган. Лекин районда санитария аҳволи ҳамон талабга жавоб бермайди. Яроқсиз уйларни бузаётган, квартираларни ремонт қилаётган қурилиш ташкилотлари чиқиндиларни ўз вақтида ташиб олмаётирлар.

Жарима солинишига, район ижроия комитетида муҳокама қилинишига қарамай, қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари Чайковский, Карл Маркс, Братск, Демьян Бедний, Энгельс, Абдулла Тўқай, Широкая, Федоров, Виктор Малясов, Обсерватория, Ширшов, Кренкель, Лугина ва бошқа кўчаларни қурилиш ахлатлари билан тўлдириб юборганлар.

Ахлатларни ўз вақтида чиқариб ташлаш тозалик ва соғлик гаровидир. «Главташкентстрой» тресті 9- қурилиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Пономарев буни унутмаслиги керак.

Район санитария врачлари ошхона ва савдо тармоқлари иши устидан контролни кучайтирдилар. Лекин айрим ошхоналарда тозаликка риоя қилинмаётир. Масалан, Куйбишев ошхоналар трестига қарашли 14- ошхонада аҳвол худди шундай. Тозаликка риоя қилмаганлари сабабли Райпишчеторгнинг (директори ўртоқ Тўраев) 25, 54 ва 21-магазинлари бир неча бор беркитиб қўйилди.

Қиш қировли кунларгача ҳозир палаткаларда яшаётган оилаларни бошпана билан таъминлаш учун Киров районида ремонт-тиклаш ишларини тезлатиш зарур.

Рейд бригадаси аъзолари:

М. ДАВРОНОВА, П. ДОРОШЕНКО, В. ЧУББАКОВА, К. СЕМЁНОВ — инженерлар; А. СОЛДАТКИН — техник; Ф. ЭИДИС, Н. ФЕНКОЛЬ — врачлар; З. АЪЗАМХЎЖАЕВА, Э. АДАИКИНА, Г. ЕРМОЛАЕВ — «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг махсус мухбирлари.

Пойтахтни қайта тиклаётган қардош бинокорлар сафида қирғизистонлик қурувчилар ҳам ҳисса қўшмоқдалар. Фрунзе уйсозлик комбинатининг илғор бетончилари (чапдан) Елизавета Осколкова билан Надежда Ботвина ишда бошқаларга намуна бўлмоқда. М. Нуриддинов фотоси.

ЖАНГЧИ ҚУРУВЧИЛАР

Кундан-кунга обод ва кўркамлашиб бораётган Студентлар шаҳарчасида янгидан-янги бинолар қад кўтаряпти. Бунда азамат ҳарбий қурувчиларнинг ҳам ҳиссаси бор.

Сержант Рафаэл Габраҳманов командирлик қилаётган ҳарбий қурувчилар 159-трестга қарашли 7-қурилиш бошқармасининг Юсуф Халилов бошлиқ бригадаси билан биргаликда университет учун икки қаватли ошхона биносини қурмоқдалар. Бинонинг биринчи қавати қуриб битказилиш арафасида турибди.

Ҳарбий қурувчилардан Александр Войтенко, Николай Голицин, Виктор Подуфалов, дурадгорлардан Николай Кротов, Виктор Евтушенко ва бошқа юзлаб жангчилар ўз хизматларини тинчлик йўлида — Тошкентда янги уй-жой ва бошқа биноларни қуриш билан ўтказяптилар.

Н. ҚУНДУЗОВ.

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

Меҳнаткаш инсон

Республика стандартлари ва ўлчов асбоблари давлат назорати лабораториясида бўлганда Сергей Федорович Мясников тўғрисида сўз очиб қолсангиз, ҳамма уни ҳурмат билан тилга олади. Бу меҳнаткаш, камтар инсон ўзининг бутун онгли ҳаётини халқ бахт-саодати йўлида сарфлашга бағишлаган. У бундан ўттиз йил аввал метрология соҳасида ишлаш истагини билдирганда лаборатория бошлиғи Константин Петрович Рухин унинг орзусига парвоз тилади. Шу-шу Сергей Фёдорович халқ хўжалигимиз равнақи йўлида ишлатиладиган стандартлар ва ўлчов асбобларини синаш иши билан шуғуллана бошлади.

Ҳаётдан орқада қолишни истамаган йигит Москвага бориб беш ойлик малака ошириш курсида ўқиб қайтди. Энди у турли маҳсулотлар сифатини текширишдек масъулиятли ишда қўлланувчи ўлчов асбобларини лаборатория анализидан ўтказишда ўз маҳоратини намойиш қила бошлади.

Сергей Фёдорович қаерда ишламасин, ташкилотнинг Фарғона, Наманган область вакили бўлганда ҳам, бошқа лавозимларда ҳам ўзининг серғайрат, тиниб-тинчимас, доим изланувчан, ижодкор ходим эканлигини кўрсатди. Инсонлар қалбида ўзи ҳақида яхши хотира қолдирди.

Сергей Фёдорович Улуғ Ватан уруши йилларида кўнгилли равишда жангга отланиб, немис фашист босқинчиларга қарши курашда актив қатнашди. 1943 йилда оғир ярадор бўлгандан кейингина фронт орқасига қайтди.

1957 йилдан бошлаб у Тошкент Давлат контроль лабораториясида старший инженер бўлиб ишлай бошлади.

— Сергей Фёдорович,— дейди лаборатория техника бўлимининг бошлиғи Н. Шилова, — ташкилотимизни юзага келтиришда, давлат стандартларини жорий ва контроль қилишда озмунча жонбозлик кўрсатди дейсизми!

Чиндан ҳам шундай. Буни Мясниковнинг бундан кейинги фаолияти ҳам тасдиқлаб турибди. 1964 йилда бевосита унинг раҳбарлигида стандартлаш бўлими ташкил этилди. Бу бўлим шу чоққа қадар республикамиз корхоналари ва колхоз, совхозлари тайёрлаётган маҳсулотлар сифатини аниқлашда актив қатнашиб келмоқда.

Мясниковнинг камтарона меҳнати яхши тақдирланди. Сергей Фёдорович Фахрий ёрлиқлар ва «Ўлчов техникаси аълочиси» значоги билан мукофотланди.

Ҳозирги вақтда Сергей Фёдорович Мясников Ўзбекистон стандартлар ва ўлчов асбоблари давлат назорати лабораторияси бошлиғининг ўринбосари бўлиб ишламоқда. Яқинда лаборатория ходимлари коллективи камтар дўстларининг эллик ёшга тўлган кунини нишонладилар.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ.

ЕР ТЕКИСЛАЙДИГАН ЯНГИ МАШИНА

Ирригация бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси дала ишларини механизациялаштирадиган яна бир янги машина яратди. Бу — «ПМ-6,0» маркали ер текисловчи моладир.

Ҳайдаб қўйилган майдонларни экиш олдидан текислаш республика хўжаликларида одатда қандай ўтказилади? Механизаторлар нари борса ерни текислаш учун тракторга темир-бетон плита тиркайдилар. Улар баъзан мола сифатида суғориш новидан фойдаланадилар. Корхоналар ишлаб чиқараётган «ПР-58» маркали махсус ер текислаш машинаси ғоят паст унумлидир.

Конструкторлар тавсия этган ер текисловчи янги машина иш вақтида икки ишни бажаради: ерни текислайди ва айни вақтда мола бостиради. Бундай қурилма бир соат ичида 2 гектардан 3, 3 гектаргача майдонни тайёрлаб бера олади.

Урта Осиё республикаларининг кўпгина хўжаликларидан ер текисловчи янги машина учун мингдан кўп буюртма тушди. Келгуси йилда бу машина кўплаб ишлаб чиқарила бошланади.

„Тошкент оқшоми"га жавоб келди...

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЯХШИЛАНМОҚДА

Газетамизнинг 9 сентябрь сонида босилган «Навбатда олти соатлаб», сарлавҳали танқидий материалда Куйбишев районидаги 20-поликлиникада беморларни қабул қилишда баъзи камчиликларга йўл қўйилаётганлиги, уларни узоқ кутдириб қўйилаётганлиги танқид қилинган эди.

Куйбишев район соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Т. Темирбўлатованинг хабар қилишича, кўрсатилган камчиликлар тўғри деб топилган ва уларни тугатиш юзасидан тадбирлар белгиланган. Масалан, 27-поликлиникадан икки врач 20-поликлиникага ишга йўлланган. Бу поликлиникага бошқа қулайликлар яратиб бериш тадбирлари ҳам белгиланмоқда.

Олдинги сафда

Тошкент шаҳрини янгидан бунёд этишда қардош республикалардан келган жангчиларнинг ҳиссалари катта бўлмоқда. Лейтенант Серганин бошчилик қилаётган взвод ҳам ишни қизғин олиб бораётир. Бу взводда рус, тожик, ўзбек, қозоқ ва бошқа миллат болалари зилзила оқибатида зарар кўрган уй-жойларни ремонт қилишда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Взвод шаҳардаги Кафанов кўчасида жойлашган госпиталнинг бир неча корпусларини муддатидан олдин ремонтдан чиқариб, фойдаланишга топширди. Солдатлардан сувоқчи старший сержант Цацурян, Макартич, дурадгор Ғ. Аштархонов, электрик Т. Эрматов, пайвандчи Н. Лендер, сантехник Рубцовлар кунлик нормаларини 120—130 процентдан ошириб бажармоқдалар.

Взвод коллективи меҳнатда бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

И. МУЙДИНОВ, жангчи.

«Учқун» тўқимачилик галантерия фирмасида Лидия Мевзина олти йилдан буён калава йигирувчи бўлиб ишлайди. У кун сайин топшириқни 110—115 процент бажариб бошқаларга намуна бўлмоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

ҚУРУВЧИЛАР ШИФОКОРИ

Чилонзор ёнбағридаги қурувчилар шаҳарчасида кичик бир палата бор. У йўл чангида оқариб турган бошқа палаткалардан фарқ қилмайди. Бу ерга қурувчилар нажот истаб келиб туришади. Бу даргоҳ туркман ва озарбайжон қурувчилари ҳузурида хизмат қилувчи медицина пунктидир. Чилонзор район соғлиқни сақлаш бўлимининг медицина ҳамшираси Софья Рафаэловна Аминова шу ерда ишламоқда.

Софья опа қурувчилардан асло хизматини аямайди. Меҳрибон ҳамшира доим хизматга тайёр. Масалан, ашхободлик Борис Циганков, бокулик Жер Уруҳов ва бошқалар Софья опанинг қўлидан шифо топишди.

Аминованинг кичик палаткасида ҳамма нарса муҳайё. Шприцлар, турли дори-дармонлар топилади. У касални тез аниқлаб, керакли дори тайинлайди. Борди-ю оғирроқ касал бўлган одам келса, уни район соғлиқни сақлаш бўлимининг навбатчи врачи Жамолиддинова қабул қилади. Ўртоқ Аминова бевосита қурувчилар ҳузурига бориб, уларнинг саломатлигидан хабар олиб туради.

Меҳрибон шифокордан озарбайжон ва туркман бинокорлари ғоят миннатдор. Улар Софья Рафаэловнани ҳурмат билан бизнинг ғамхўримиз деб аташади.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

САРСОНЛИК ҚАЧОНГАЧА?

Зилзиладан анчагина шикаст кўрган уй ва деворларимизни яқиндагина ўз қўл кучимиз билан ремонтдан чиқариб, эндигина хавф-хатарсиз яшай бошлаган эдик. 8 сентябрь куни тўсатдан иморат сарровига ташқаридан урилган бульдозер бизни қаттиқ саросимага солиб юборди. Югуриб ҳовлига чиқдик. Уй тўсинлари тушиб кетди. Том уй ичига йиқилди. Иморат остида қолишимизга сал қолди.

Канализация трассасида ишлаётган бульдозерчининг қилган иши экан бу.

— Ўзи тинчликми?—деб сўрадик.

— Ҳа, шундай ҳам бўлади-да, — деди бепарволик билан бульдозерчи. Бу ерда натижа чиқишига умид бўлмагач, «Водоканал» идорасига бордик. Канализация ишлари билан шуғулланувчи ўртоқ Гохлер бизнинг қаттиқ шикоятимиздан кейингина икки киши юбориб, аҳволни аниқлади. Келган икки киши уйни хавфли деб хисоблаб, беш-олти кишини чақиртириб очиб ташлашди. Шундан кейин келганлар ишимиз битди деб, жўнаб қолишди. Биз ажабланганча қола бердик.

Эртасига Чилонзор район ижрокомининг муовини ўртоқ Рафиковга учрашдим. Чунки шу райондаги Бешёғоч кўча, кўктерак проезди, 24-уйда турамиз. У киши бир парча қоғозга бу ишни аниқлаб менга маълум қилинг» деган мазмунда хат ёзиб, ўртоқ Баҳромовга учрашинг, деди. Бундан ҳам натижа чиқмади. Орадан икки кун ўтгач, яна «Водоканал»га бордим У ердагилар: шошманг, биз уйингизни тўғрилаб берамиз, деб ваъда қилишди. Бу трест бошлиғи ўртоқ Хўжаев уйни қуриш учун яна икки киши юборди. Бу икки киши ҳам келиб кўриб, адресларни ёзиб олиб, тегишли ташкилотлар орқали иморатни тузаттириб беришга ваъда қилиб кетишди.

Мана орадан бир ойча вақт ўтиб кетди. 3 октябрда яна «Водоканал» бошлиғи ўртоқ Хўжаев ҳузурига бордим. У киши ие, ҳали ҳам тузатиб беришмадими, деб менга канализация қурилиши билан шуғулланувчи биринчи қурилиш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Т. Клубоков номига хат ёзиб берди.

Ўзим йигирма етти йилдан бери ўқитувчиман, хотиним ҳам ишлайди. Ҳозир кўп ашёларимиз ҳовлида. Бир уй очиқ, иккинчисини бульдозер бузиб юборди. Уч томонимиз кўча. Ҳадемай, қиш келади. Мен эса хизматга боройми, ташкилотма-ташкилот сарсон бўлайми? Бульдозерчининг ўринсиз ҳаракати билан қилиб қўйган катта хатосини ким тузатади? Бизга ким ёрдам беради? Вақт ўтиб кетяпти. Сарсонлик қачонгача давом этаркин?

О. РАСУЛОВ, Ўқитувчи.

АХАГГАРЛИК „КЎК ОДАМЛАР"

М. Беленький

Тонг ёриши билан бир неча юз туялик карвон сафарга чиқади. Илгариги замонларда карвонбошилар душман қабилаларининг ҳамлаларидан қўрқиб, карвонни 25-30 минг туядан ташкил қилганлар. Бундай «состав»лар икки ярим минг тоннагача туз ташиган. Бунчалик туз туарегларнинг тўсатдан қиладиган ҳужумлари учун қасос олиш пайида юрган қўшни кўчманчиларнинг иштаҳасини карнай қилган.

Уч ҳафталик тирикчилик учун етарли ҳамма нарсалар: сув тўлдирилган мешлар, тариқ солинган қоплар, ўтинлар нортуяларга ортилади. Туз эса ҳар беш туядан биттасига юкланади. Карвонбоши туяларнинг бир-бирига яхши боғланганини текширади. Акс ҳолда улар тунда йўқолиб қолиши мумкин.

Туялар худди вақт каби бир меёрда қадам ташлаб борадилар. Уларни тунашга ҳам тўхтатмайдилар. Етакчи туя жимиллаб турган юлдузларга қараб карвонни тунда ҳам олдинга етаклаб бораверади. Карвончилар «саҳро кемалари» устида ухлаб борадилар. Улар йўлда кетатуриб қадамни секинлаштирмай овқатланадилар. Қудуқ олдидагина тўхтайдилар. Бу қудуқларнинг қуриб кетганми йўқми, эканини ким билади, дейсиз.

Нортуялар чидамлик ва сабр-тоқатлиликнинг чинакам чемпионларидир. Улар икки юз килограммлик юк кўтарганлари ҳолда ёзда тўрт кунлаб, қишда эса ҳафталаб сув ичмасдан юраоладилар. Лекин улар жуда ҳам нозик. Оёғи кесилиб кетдими бўлди. Ўзини ерга тап ташлайди ва уни ҳеч қандай куч билан турғазиб бўлмайди. Туареглар ўзининг энг катта давлати ҳисобланган туясидан фақат ана шундай ҳоллардагина ажралади. Туареглар тилида уларнинг туяларга муносабатини ифода этувчи жуда кўп сўзлар бор. Ёшига қараб ҳар бир жонивор ўзига хос ном билан аталади. Чет эллик киши кўз олдида нортуялар бир рангли бўлиб кўринсалар ҳам туареглар уларнинг жунидаги 16 хил рангни ажрата оладилар.

«Туянинг қулоғини кесиб оламан»

Ниҳоят карвон атрофдаги икки юз километрлик масофада ягона ҳисобланган акация дарахти ёнида тунаш учун тўхтайди. Бу ер Арбрде Тенере яъни «Тенере дарахти» деб аталади. Бу ер дунёнинг ҳамма карталарида ҳатто кичик масштабдаги карталарда ҳам кўрсатилган. Ёлғиз битта дарахт. Аммо у саҳро юрагида сув ва ҳаётни англатиб турибди. Ҳаммадан аввал туяларни суғоришади, улар чўккалаб оладилар ва тумшуқларини буриштириб сув ичадилар. Туялар бир йўла 120 литргача сув запаси билан ғамланадилар.

Карвонда бораётган қора танли болалар — «Иклан»лар жониворларнинг оёқларини кўздан кечиргач, тушовлаб янтоқзорга қўйиб юборадилар. «Иклан» сўзи туарег тилидан «қул» деб таржима қилинади ва туареглар жамиятининг паст табақаси деган маънони англатиб туради. Қачондир туареглар ўз ҳужумлари вақтида қўлга туширилган асрларни қулга айлантирганлар. Ҳозир бу қулларнинг авлодлари эчки терисидан қилинган чодирларда хўжайин билан бирга яшайдилар. Расмий равишда улар озод ҳисобланадилар ва хўжайиндан кетиб қолишга ҳақлидирлар. Лекин кетиб қаерга ҳам борар эдилар? Мабода «Иклан» ўз хўжайинининг муомаласидан норози бўлиб қолса, ўз хўжайинини ташлаб кетади. Бунинг учун бошқа киши туясининг қулоғини кесиб олса бас. Зарар кўрган хўжайин жазо бериш баҳонаси билан уни ўзига олади. Бироқ, бундай ҳодисалар камдан-кам юз беради.

«Иклан» уйланадиган бўлганда хўжайин унга туялар, эчкилар ва чодир беради. «Иклан» бунинг эвазига болаларидан биронтасини хўжайин хизматига бериши лозим бўлади. Бошқа жиҳатдан «Иклан» тўла озод бўлади ва агар саҳийлиги ва меҳмондўстлиги билан танилса, жамоанинг ҳурматли аъзосига айланади.

Карвон сафарини давом эттиради

Тунаш учун тўхталган манзилда туялардан ўтинлар туширилади ва олов ёқилиб, жуда қуюқ, мазали чой дамланади. Бусиз карвонлар сафарга отланмайдилар. Кўк рангли танлардан тер оқади. Айтгандай, туареглар туғилганларида корачадан келган бўладилар. Бироқ кўк рангга бўялган кийимлари — «Эрессури»ни доимий кийганликлари учун (саҳрода ювиниш учун сув йўқ) танлари кўк рангга кириб қолади.

Карвонда фақат эркаклар боради. Хотин-қизлар тузли чуқурчалар ёнида қоладилар.

Оилавий чодирларда хотин-қизлар чодирга киравериш даги чап ярим томонни эгаллайдилар. Хўжалик ишлари ва болаларни боқиш улар зиммасида. Уларнинг шарқлик мусулмон хотин-қизларидан фарқланадиган томони шундаки, юзларини бекитмайдилар. Эркаклар бўлса аксига бекитишади. Айниқса уларнинг бошлиқлари чет эл кишилари олдида ҳеч қачон юзларини очмайдилар. Умуман туареглар жуда вазмин кишилардир. Саҳро камгап ва ўйчан кишиларни ўстиради. Поселкаларда кишиларнинг кўплиги ва шовқун-сурони уларга ёқмайди. Шу сабабли бўлса керак, туарегларнинг «қалб билан яқин бўлинглар, чодирларни бир-биридан узоқроқда қуринглар» деган мақоли ҳам бор.

Кечқурунлари оқсоқоллар гулхани ёнида йигит ва қизлар тўпланишади. Беш мақомда айтилаётган ашула секин эшитилади. Йигит ўз севгилисининг кафтини ушлаб туради. Агар қиз қўлини олмаса куёвни ёқтиради деган гап. Туареглар ўпишишни билмайдилар. Севиш ва эркалаш белгиси ўлароқ улар бир-бирига бурунлари билан суйкаладилар.

Туарегларнинг бирдан-бир қизишиб кетган пайти байрамларда туялар билан пойга қилиш вақтида юз беради. Бунда эпчил чавандозлар бўғиқ овоз билан «оххо» лаб шамолдек учадилар.

Кечаги ва эртанги кунлар чорраҳасида турган туарегларнинг бугунги ҳаёти ана шундай. Давримизнинг сиёсий ларзалари қумтепалар орасида кўздан ғойиб бўла бошлаган карвонга ҳам бориб етди. Чегара деган нарсани билмаган саҳрода янги давлатлар чегараси белгиланди. Ўз территорияларида шу кўчманчилар бўлган ёш ҳукуматлар уларнинг турмуш кечиришларини енгиллаштириш учун кўп ишларни қилмоқдалар.

Ҳозирги пайтда туареглар Жазоир, Мали, Мавритания, Ливия, Нигер территорияларида яшайдилар.

Туз ташиш давлатлар ўртасидаги келишувлар билан қонунлаштирилган доимий касбга айланмоқда. Саҳронинг «кўк одамлари» ҳозирги замонда ўз ўринларини топмоқдалар.

Боши газетанинг 6 октябрь сонида.

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ОДАТЛАР

ШАРҚ ЮЛДУЗИ

Журналнинг илк саҳифалари яқинда серқуёш республикамизда бўлиб ўтган Болгария маданияти декадасига бағишланган. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Р. Нишоновнинг «Қардошлар» мақоласи, болгар адибларининг шеър ва ҳикоялари ўқувчилар эътиборига ҳавола қилинган.

Одатдагидек журналнинг мундарижаси кенг ва ранг-баранг. Бу сонда Шуҳрат билан Енгин Мирзонинг янги шеър ва ғазалларини ҳам, адабиёт майдонига эндигина кириб келган ёш ёзувчи Ҳамид Икромовнинг «Қанотлар» қиссасини ҳам ўқишингиз мумкин.

Ў. Ҳошимовнинг «Туманли тонг», Ш. Тошматовнинг «Ўтеген келин туширди», А. Қосимов ва Ф. Мусажоновнинг «Испания фожиаси», С. Сиёевнинг «Уйимизга меҳмон келди» ҳикоялари журнал саҳифасидан ўрин олган.

Буюк грузин шоири Шота Руставели туғилган куннинг 800 йиллиги ва Алишер Навоийнинг 525 йиллик тўйи кенг нишонланган.

Шунингдек журналнинг «Маҳорат масалалари», «Янги беш йиллик режалари—амалда», «Гулқайчи» бўлимларида ҳам ранг-баранг ва қизиқарли материаллар бор.

ЖУРНАЛИНИНГ 9-СОНИ

УЙИМИЗГА МЕҲМОН КЕЛДИ

(ҲИКОЯ)

Ким зилзилани ёмонласа ёқтирмайдиган бўлиб қолибман. Ахир, нимаси ёмон унинг? Оҳ, оҳ, сиз билмайсиз табиатнинг бу касофати... э, кечирасиз, шарофати менга нималар келтирганини!

Олимларимизнинг ҳисобига қараганда шу вақтгача Ер жонивор беш юз мартага яқин яғрин силкибди. Шундан беш-олтитасинигина сезиб қолдим. Елкасини ҳар силкиганда юрагим шиғ этади-ю, бахтдан бошим айлангандек бўлади, қувончдан кўзларимга тирқираб ёш келади. «Вой умринг калтароқ бўлгур, зилзилажон-эй!» деб қўяман ойимларга қўшилиб. Лекин қаттиқроқ койишга тилим бормайди. Нега десангиз, гап мундоқ.

Ўзим институтни битирай-битирай деб турибман. Бир-икки ойдан кейин диплом олмоқчиман. Қурувчи инженер бўламан. Ойимларнинг гапига қараганда ҳам «катта-катта йигит» бўлиб қолганмишман. Лекин «дипломингни нима қиламан, болам, бари бир сандиқзада бўлиб ётади. Менга эрмак керак» дейдилар. Ойимларнинг гапига тушунаман: эрмак бу келин деганлари. Бироқ, қайси қизнинг олдига бориб «Сиз ойимга эрмак бўлолмайсизми?» дейсиз?

Нима дедингиз? Наҳотки беш йил ўқиб бирортаси юрагингиздан урмаган бўлса, дейсизми? Урган. Ургандаям шундоққи, зилзиладан баттар! Зилзила-ку, ҳар ўн-ўн беш кунда бир марта юрагингизни такапука қилиб ўтади-кетади. Бу қиз бўлса ҳар куни дилимни ўйнатарди. Чунки... уни кунига кўрардим-да!

Бундан икки йил аввал пахтада танишгандик. Химфакда ўқиркан. Асли Хоразмнинг узоқ бир қишлоғидан экан. Менга ўхшаб онасининг битта-ю, битта фарзанди экан. Ҳозир Тошкентда туришар экан. Исми — Орзухон... Шу-шу «тасодифан» ёнма-ён эгатга тушиб қолаверадиган бўлдик.

Пахтани тамомлаб, шаҳарга қайтдиг-у, учинчи трамвайдан оёғим узилмайдиган бўлиб қолди. Сал бўшадим дегунча химфакка қараб югураман. Коридордами, аудиториядами бўйини бир кўрсам бас, яна ҳаллослаб орқамга қайтаман.

Шундай қилиб «оҳ-уҳлар» билан қишни ўтказдим. Имтиҳонлар бошланди. Орзухон камдан-кам учрайдиган бўлиб қолди. Бир куни чидамадим. Қизлар ётоқхонасига қараб кетдим. Орзухон тез-тез шу ерда дарс тайёрлаб юрарди. Ётоқхона катта бир заводнинг рўпарасида эди. Троллейбусдан тушиб, остановкада у ёқ-бу ёққа юриб турдим. Ер остидан икки табақали кенг, сариқ эшикка қараб қўяман. Зора бахтимга лип этиб чиқақолса-ю, икки оғиз хоразмча майин, жозибали шевасини эшитсам, жовдираб, тез-тез киприк қоқишларига тўйсам, дейман. Йўқ, кўринмайди.

Қийшайиб бориб завод олдидаги скамейкага ўтирдим. Икки кўзим ётоқхонанинг учинчи қаватида, чапдан иккинчи деразада! Лип-лип этиб тепамдаги бир қулоч-бир қулоч оқ найча чироқлар ҳам ёнди. Уларга қараб ўтирган эдим, ёнгинамда бир қиз:

— Санаб бўлдингизми? Нечтаякан? — деди-ю, пиқиллаб кулиб юборди. Овозини таниб, ирғиб туриб кетибман. — Орзухон!

— Галинг, Зиёджон ака? — унинг қуралай кўзлари ҳамон кулиб турарди.

— Шу... заводда ўртоғим ишлайди. Кутиб ўтирибман... — баҳона қилдим.

— Вой! Ўртоғингиз дам олиш куниям ишларкан-а? — деб муғомбирона жилмайди у. Қўлга тушган эдим. Бирор нарса тўқишга улгурмадим. Орзухон йўрғалаб биқинимиздаги магазинга кириб кетди. Баданимдан ғалати бир нарса ўрмалаб ўтди. Худди биров қитиқлаётгандек ҳадеб кулгим келарди. Унгача эшикда Орзухоннинг кўйлаги кўринди.

Ўртоқларимникига таклиф қилардим-у, бари бир кирмайсиз-да, — деди яна қуралай кўзларини сузиб, — ўртоғингиз...

Аламим келди: «Ҳе ўлсин унақа йўқ ўртоғим! Бир оғиз ёлғон гапираман деб...».

Орзухон бир пас ёнимда турди. Кейин...

— Индинга имтиҳон... Хайр, Зиёд ака! — деди-ю, шиппагини шап-шуп эткизиб йўлдан ўтиб кетди. «Индинга имтиҳон». Бу нима дегани? Ҳозир вақтим тиғиз, дарс тайёрлашим керак деганимикан? Ё мени кўраман десангиз индинга институтга келинг деяптими? Ўлай агар тушунган бўлсам. Умуман шу қизларнинг бари менга қийин бир жумбоқдай туюлади. Курсдошим Мираббос эса «Қизлар бу тўрт номаълумли тенглама» дейди нуқул.

Яна учинчи қаватга, чапдан иккинчи деразага тикилиб қолдим. Тўсатдан Орзухоннинг боши кўринди. У дарҳол ўзини тортиб олди-ю, сал ўтмай ёпирилиб учта қиз келди деразага. Бир-бирига мени имлаб кўрсатишди-ю, бараварига шарақлаб кулиб юборишди. Кейин биттаси менга қараб чўзиб ҳуштак чалди. Қизиқ, қизларнинг ҳуштак чалишини энди кўришим. Жуда ғалати бўларкан. Ғашим келиб ўрнимдан туриб кетдим.

Индинига химфакнинг олдидаги супачада ўтирдим. Орзухон тепада имтиҳон топширяпти-ю, мен юрагимни ҳовучлайман: «Ишқилиб ўтсин-да. Худо кўрсатмасин профессорнинг кайфи бузуқ бўлса борми — тамом, кинога олган билетим куяди!».

Ёнгинамдан, одамни маст қилгудек ҳид тарқатиб қизлар ўтиб турибди. Оёқларининг «тақ-туқ»ига қулоқ солиб асфальтга тикиламан. Асфальтни қандайдир бир бекорчи қуш чўқилаб ташлаганга ўхшайди. Албатта сезгандирсиз, бу ўша, сиз билан мени мафтун этган жонон қизларнинг бигиз пошналаридан қолган муборак излар!

Ҳаёлим бўлинди. Юзлари гул-гул ёниб Орзум чиқди. Қуралай кўзларининг жилвасидан, профессорнинг кайфияти бугун дуруст экан, деб қўйдим.

— Вой Зиёд ака, кимни кутиб ўтирибсиз? — деди ҳансираб, гарчи кимни кутаётганимни билиб турса-да.

— Шундоқ, химфакдагиларнинг омадини тилаб... — дедим сал ийманиб, — қани кетдикми?

— Қаёққа, — ҳайратланди Орзу.

— Иккита шўр пешона билет бор эди. Шуларнинг умрини ҳазон қилманг...

Орзухон ҳазилимга майингина кулди-ю, лекин бошини чайқаб туриб олди. Ялиниб аранг кўндирдим. «Искра»га қараб кетдик.

... Шундай қилиб Орзухон ёнимда, керилиб кинодан чиқдик. Рост кўча қолиб паст кўчадан кетдик. Бир оз юриб Орзухоннинг қўлидан сумкасини олдим. Иккаламиз жим-миз. Мен гапирай десам тилим айланмайди. Биров қисқич билан қисиб қўйгандай. Ниҳоят юрак ютиб:

— Қани энди тонг отгунча шу сумкани кўтариб юраверсам, — дедим. Негадир овозим қалтираб чиқди.

— Майли сизга бердим шуни, — кулди у. — Мен бориб ухлайман, сиз эрталабгача кўтариб юраверинг...

— Фақат ёнида эгасиям юрса-да...

— Ҳо, яна налар дейсиз? — киприкларини пирпиратиб эркаланди Орзу.

Яна «налар» дейишим мумкин? Тилимнинг учидаги гапни айтолмасам... Тишинг сингур ҳалиги қисқич бор. Айтмоқчи, чўнтагимдаги хат-чи?

— Орзухон, сизга битта шеър обкелувдим...

— Ўзингиз ёзганмисиз?

— Ҳа, ўзим.

— Ҳали шоирман ҳам денг?

— Ҳамма ошиқлар шоир бўлади, Орзухон!

У қиқирлаб кулди.

— Қани, кўрайлик-чи, шеърингизни.

— Йўқ бу фақат уйда, ёлғиз ўқиладиган хилидан.

Кечаси билан ўтириб минг машаққатлар ичида тўқиган биринчи шеъримни сумкасига солиб қўйдим. «Мен Орзумга етарми-канман. Гар етмасам нетар эканман»? деб бошланадиган бу мактуб қофияланган изҳори муҳаббатнинг ўзгинаси эди.

Бу — йигирма бешинчи апрель кунги гап. Йигирма олтинчида эса, ўзингиз биласиз, зилзилахон андак уйқунгизни ўчирди. Менинг бўлса уйқумдан ташқари рангим ҳам ўчган эди. Саҳармардондан химфакнинг эшигига етиб келдим. Бироқ Орзухоннинг қорасини ҳам тополмадим. Охири ҳў ўша ётоқхона деразасидан ҳуштак чалган қизни ушлаб олдим.

— Салом дедим ёнига бориб.

Ҳуштакчи қиз (кечирасиз, зилзила билан овора бўлиб отини эсдан чиқариб қўйибман) дарҳол мени таниб тушунтира кетди:

— Орзухонлар кўчиб кетишмоқчи.

— Кўчиб кетишмоқчи? Қанақа қилиб?!

— Қанақа қилиб бўларди, — кулимсиради ҳуштакчи қиз, — вокзалга чиқиб билет олишади-ю, поездга ўтириб... кетишади-да!

Рад жавоби олган ошиқдай шалвирабгина орқамга қайтдим. Дам-бадам тўхтаб, йўл чеккаларига ўрнатилган фонтанчалардан сув ичаман... Уйда қош-қовоғим бир қарич тушиб кетди.

Шундай дилгир кунларимнинг бирида ҳатто тушимга ҳам кирмаган воқеа бўлди-ю, яна куёв либос кийиб тўйга ҳозирланаётган йигит тусига кирдим қолдим!

Зилзиланинг бешинчи куни эди. Ойимлар:

— Болам, бугун воҳлироқ кел, — деб қолдилар.

— Нега? — дедим безовталаниб. Чунки бугун ҳам Орзухонни изламоқчи, қаердан бўлса-да топмоқчи эдим.

— Меҳмонлар келиши мумкин, — деди ойимлар. — Анави катта уйни супуриб-сидириб қўйиш керак. Мен шаҳарга тушаман ҳозир...

Ойим оқ дока рўмолларини қайтоқи ташлаб чиқиб кетдилар. Мен кун бўйи Орзухондан дарак тополмадим. Кейин ойимнинг гаплари эсимга тушиб, тезроқ уйга қайтдим. Эшикдан кирсам, бир қиз ҳовлимизни супуриб юрибди. «Ойимлар олиб келган сахти-сумбати келишган бирор кампирнинг қизидир-да» деб қўя қолдим. Яқинроқ бордим. Бордим-у... қичқириб юборай дедим: рўпарамда Орзухон турарди! Енглари шимарилган, сочлари чамбарак, юзлари буғриққан. Ўн беш кунли келинчакдай назокат билан ҳовли супуряптилар!

Енгинасига бориб:

— Ҳорманг! — дедим аста. Орзухон ялт этиб қаради. У дам оқариб, дам қизаради.

— Сизга ким керак? — довдираброқ сўради у:

— Менгами, — кулдим, — менга шу ҳовлини эгаси керак эди...

Овозимни эшитиб ичкаридан ойим чиқди. Ҳеч қачон ойим билан кўришмайдиган одам, шошганимдан бориб қўлларини олибман.

— Бунча хаялладинг, болам...

Боятдан бери она-болага ажабсиниб қараб турган Орзухон ойимнинг гапларини эшитди-ю, супургисини тап этиб ерга ташлаганча учиб уйга кириб кетди... Анчадан кейин шимарилган енгларини тушириб бошига ҳаво ранг дуррасини ўраб чиқди.

Секин бориб уйга мўраладим. Тўрда худди Орзухоннинг ўзидай, жуссаси кичиккина, ёқимтой бир кампир ухлаб ётарди. Яна биров қитиқлаётгандай ҳадеб кулгим, диккиллаб ўйнагим келиб кетди. «Ўзимнинг ақлли ойигинамдан ўргилай! — деб қўйдим ичимда. — Яхшиям ўзингиз тушганингиз шаҳарга. Менинг бахтимни топиб келибсиз!».

Мана, зилзиланинг чилласи ўтиб боряпти. Ҳамон Орзухонлар бизникида туришибди. Ҳар куни иккаламиз бирга институтга жўнаймиз. Кампирлар эса орқамиздан сирли жилмайиб қўйишади-ю, эртага неча балл бўлиши ҳақида суҳбатлашиб ўтиришади.

Ана, кўрдингизми, зилзиланинг ҳечам ёмон жойи йўқ. Фақат товуши қурмағур сал ваҳималироқ. Гув-в этиб ўкириб келганда бир сакраб тушаман... қувончимдан. Бахтиёрликдан рангим қув ўчади-ю, «Вой умринг калтароқ бўлгур зилзилажон-эй!» деб қўяман ичимда.

Саъдулла СИЕЕВ.

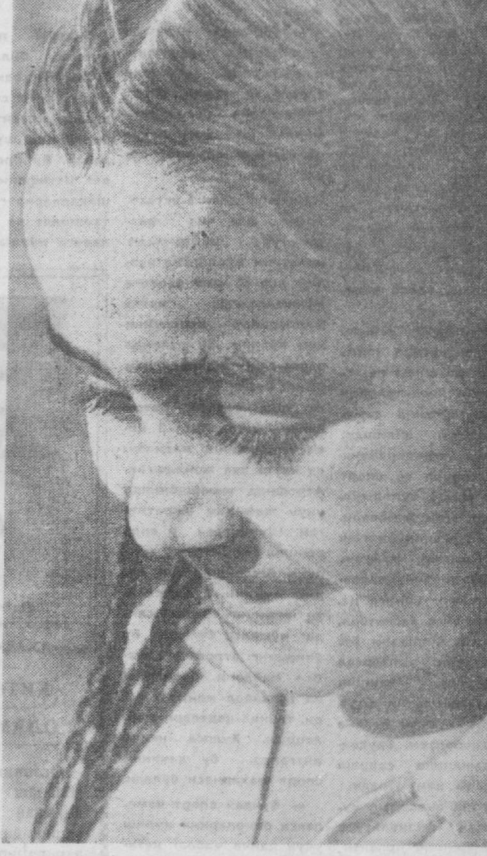

«Чиройли-а?!»

С. Маҳкамов фотоэтюди.

ШУҲРАТ.

„Қиз табассуми“ китобидан

Дарёга ярашар ҳайқириб оқмоқ,
Кўлларнинг ҳуснидир, сокинлик,
сукут.
Узукка кўз учун яралган ёқут,
Арининг ишидир пайт топса чақмоқ.

Тинимсиз қайнамоқ чашма учун хос,
Бургутнинг хислати юксакда парвоз.
Мабодо сўрасанг инсонлар бурчин,
Инсонлар яралган яхшилик учун!
1963

Ҳижрондан сўнг

(Чет эл сафаридан қайтгач)

Қанча йироқ кетсанг она тупроқдан,
Шунчалик тортади меҳригиёси.
Шунчалик кўркамдир оддий бир
тоғдан
Тун-у кун шарқираб оққан дарёси.

Эшигинг тубида ўсган терак ҳам
Кашф этар ўзгача жозиба, чирой,
Боғ кўчада қолган пошнангнинг изи
Мисоли осмонга янги чиққан ой.

Ҳовлингда кўпириб ётган ҳовузча
Кўркига энди сен қоласан қойил.
Тилларинг, ҳар куни ўтганинг кўча
Чангини сўрма деб мақташга мойил.

Ҳаттоки, ўзгача она еринганинг!
Уфқидан ҳар куни чиққан қуёш ҳам.
Ҳаттоки, ўзгача бўйи елининг,
Ҳаттоки, ўзгача сойда тоши ҳам!
1965

Сенга

Мени эсла, ташвиш тушса бошингга,
Мени эсла, оғу томса ошингга:
Мени эсла, гар адашсанг йўлингдан,
Мени эсла, бахтинг учса қўлингдан;
Мени эсла, гар эшитсанг шум ҳабар,
Гар олдингда турса олис, зўр сафар;
Мени эсла, дўстинг ташлаб кетганда,
Номардлардан меҳру шафқат
кутганда;
Лаббай дея мен қошингга борурман,
Елка тутиб, ёнингда турарман,
Йўлда йўлдош,
Ишда қўлдош бўлурман,
Оғир юкинг бир томонин олурман!
Қўзғолмасам яхши кунинг келгунча,
Яхшилигин амин бўлиб билгунча!
Лекин...
Яхши кунлар эсламасанг, майлига,
Ойдин тунлар эсламасанг, майлига.
Майли айтма ҳатто орзу тўйингга,
Ойда бир бор келмай эсу ўйингга,
Зарра қадар, ишон, гина қилмасман.
Бу гинани ўзимга эп билмасман.
Сенга меҳр бирдай бўлур ҳамиша,
Гарчанд кўнглим нозикликда бир
шиша!
1966.

«Сув қизи».

«Илмхон»

Рассом Анатолий Циглинцевнинг эртакларга ишлаган расмлари.

ЎТЕГЕН КЕЛИН ТУШИРДИ

(ҲИКОЯ)

Чотқол яйловларида чорва моллари булутларни шохларига илиб юради, дейишса, ишонаверинг. Боя яйлов бўйлаб ўрмалаб келган сийрак булутлар ҳозир подалар устига соя ташлаб турибди. Чўққилардаги қорларда эса субҳидам офтобнинг нури ялтирайди. Кўринг-кўрманг сут бетидаги қаймоқ.

Ферма мудири Ўтеген зоотехник Хадичани кутмоқда. Ўтовга суянганча зориқиб кутмоқда.

Ҳадемай қашқа тўриқ отни йўрттириб татар сулуви келади. Қирғиз ўтовини ёритиб, қўноқ бўлади. Чорвабоп ҳикматларни сўзлайди, ҳазиллашади, Ўтегенни кулдиради.

Ўтеген эллик тўққиз яйлов мавсумини кўрган-у, соч-соқолига оқ оралмаган. Барваста, чорси белбоғини белига учма-уч боғлайди. Ҳали бақувват гурсиллатиб одимлайди. Феъли сал тезоб. Ёз бўлса яйлов — унинг курорти. Овул Советига депутат. Иккита медали қишин-ёзин кўкрагида.

У икки тиззасини қучоқлаганича, Хадича ҳақида ўйламоқда. Эҳ, Хадича, Хадича!..

У қандайдир хаёллар билан тепасида кўчма байроқ ҳилпираб турган ўтовига кирди. Радио тўлқинларида татарча ашулаларни ахтарди, тополмади. Қимизли кастрюлкани артди. Яхна гўшт ўралган дастурхонни тузатди. Унинг тасаввуридан яйлов париси Хадича кетмасди.

Ўтеген янги оқ қалпоғини кийиб, ўтовдан чиқди. Мунтазирлик билан унинг йўлига қаради-ю, қотиб қолди: ўтлоқнинг у четида, ўғли Умбет Хадича минган отнинг жиловидан тутиб, гапга солиб турарди.

Ўтеген оға бир зум анграйиб турди-да, сўнг ўзини ростлади, жойидан жилмай, ўтов ортидан хотинини чақириб олди.

— Қара,— деди у қўли билан Умбетлар турган томонга ишора қилиб. — Қўлдан чиқармаймиз.

— Кўнармикан?

Умбет от эгарига қўл узатган эди, Хадича отга қамчи урди.

— Қоч хотин! — Ўтеген оға хотинини ўтов ичига тортди. — Бизни кўришмасин... Эҳ! Мен Умбет бўлсам, отда олиб қочардим.

Хадича Қишлоқ хўжалик техникумини битиргач, уч-тўрт йил Оренбург даштларидаги совхозларда зоотехник бўлиб ишлаб юрди. Аммо бир жойда узоқ ишлолмади. Айби — бетга чопар. Ниҳоят Қўқондаги қариндошларини қора қилиб, шу ёққа келди. Ҳаёт даккилари, ишдаги баҳслар уни ҳийла чиниқтириб қўйганиданми, мана энди ўз касбида обрў қозонмоқда.

Сийрак булутлар таралиб кетган. Ўтлоқдаги қалин, тизза бўйи ўт-ўланларда севинч ёшларидай шабнам йилтирайди.

Кўп ўтмай от туёғининг дукури эшитилади. Ўтеген шошиб ўтовдан чиқса Чотқол билан Қурама тарафдан гижинглаб қашқа тўриқ келяпти. Сувориси — татар сулуви.

Ўтеген унинг ўз ўтовига келаётганига амин эди. Яна ким билади... Ўтеген унинг бошқа ўтовга кетишидан ҳадиксиради шекилли, дўнгга чиқиб, ўзини кўрсатиб турди. У сийраккина мўйловини бурар, сулув суворига маҳлиё бўлиб қараб турар эди.

— Салом, обий!

— Кел, чироғим, — Ўтеген бориб от жиловидан ушлади. Бир қўли билан узангини тутган эди, Хадича икки оёғини жуфтлаб отдан сакради.

Улар ўтовга киришди. Ўтегеннинг хотини подага кетган эди. Ўтеген радио қўйди. Хадичани қалин кўрпачага ўтқазиб, дастурхон ёзди.

Ўтеген ҳали Хадичани яхши билмайди. Билгани шуки, Хадича чорва билимини шимириб юборган. Бу масалада унча-мунча кишига сўз бермайдиган Ўтегенни қойил қолдиради.

Шундай бир моҳир жувон қўқонликларнинг озгина чорвасида зоотехник бўлиб юрибди.

Ўғли Умбет оддий чўпон, татар сулуви — зоотехник. Уни бошқа биров илиб кетса, Ўтегенга алам қилади.

Ёзги тоғ яйловларидаги чўпонлар — турли миллат кишилари. Бу ернинг таомили шу: ҳар ким аралаш-қуралаш тилда гаплашаверади, имо-ишора билан бир-бирини тушунаверади. Хадича ўзига ёқиб қолган Умбет ҳақда сўрамоқчи бўлди-ю, юрак сирини қайси тил билан изҳор қилишни билмай қийналди. Унинг қимиз ичиб қизарган юзлари товланар, кўзлари чақнар, лекин ширакайфликнинг қўрқувидан ўзини сипо тутишга уринар эди.

Ўтегеннинг вақти чоғ. У рўпарада чордана қуриб ўтирганича, икки қафтини тиззасига уриб деди:

— Чироғим, сен чорвага етуксан, зоотехниксан. Биз...

Ўтеген гапининг давомини айтолмай чайналди. Хадича ўз хаёллари билан банд эди, ҳеч нарса сезмади. У бир оздан сўнг аста гап қотди:

— Бойлигинг айбат!

— Айбат, айбат, — деди мақтаниб Ўтеген, кайф маҳоватига берилиб, сўнг тунука томли янги уйини, колхоз раиси чатишроқ эканини, омонат кассаси дафтарчасини, ҳатто улоқда олган совруниларигача... бирма-бир санаб кетди. Уч ўғлининг уч бургут эканлигини таърифлади. Фақат Умбет қайлиқ танлаб вақт ўтказаётганидан хафалигини айтди.

— Умбет? — жиддий тортиб сўради Хадича. — Ким у?

— Ўғлим.

— О-й! — деб юборди бехосдан Хадича. Аммо ҳаяжонини босиб олиш учун бошқа индамади. У Ўтегеннинг бошидаги оқ қалпоқ Умбетники, унинг фамилияси ростдан ҳам Ўтегенов эканини хаёлидан ўтказди. Ҳа, ота-бола бир-бирига ўхшайди. Фақат у бошқа ўтовда туради. Сигир эмас, қўй боқади. Ё қўй боқишга ишқибозмикан?

Хадича бир оз ўзига келиб, радионинг мурватини бураб, эрмак қилар, Ўтеген ҳадеб колхозини мақтар, Хадичани кўчиб келишига ундар эди. Хадича бўлса ўзини бу ўтовга янада яқин, ўтовдагиларга янада қариндошроқ сеза бошлаган эди. У бориб, ўтов четида қаторлашган сариёғли бидонларни кўздан кечирди.

— Обий, — деди у тўсатдан жиддий тусда Ўтегеннинг эътиборини бидонларга тортиб, — ониси ёромий!

— Нима-а? — ажабланди Ўтеген.

— Сармойга кажа![1] мойи қотишган!

— Мойми?

— Бўлди, суйлама! — деди чўзиб Хадича норози оҳангда ва поход қалпоғини кийиб, боғичини ияги тагидан ўтказиб боғлади. Остонага борганда:

— Энди билам бу ялов қалай қилганин! — деди-да зарда билан ташқарига отилди.

Ўтеген оға орқасидан чиқиб, изоҳ бергунча қашқа тўриқ яйлов бўйлаб учиб борар, татар сулувини қўқонликларнинг ўтовлари томон олиб кетар эди.

— Ах, шайтон, — деди Ўтеген алам билан. — Мойни ҳам яхши билади. Эчки мойини ҳам. Кўчма байроқни ҳам. Нима бўлди? Хадича кетди — илм кетди.

Орадан икки кун ўтди. Ўтеген аламини яна хотинидан олди: эчки ёғини кўп қўшган ҳам хотин. Илмли сулувни бой берган ҳам хотин.

...Бугун Фарғона областидан агитмашина келган, клуб-ўтов теварагида вақтичоғлиқ. Қўшиқ дараларни ларзага келтирди.

Ўтеген ўтовига яқинлашаётган эди, кетидан бир отлиқ қувиб етди. Кетига қайрилса, Абдураҳмон, ўзбек чорвадорларининг почтачиси, Умбетнинг оғайниси, Қўлида каттакон чамадон.

— Салом алайкум, — деди у ва Ўтегенга чамадонни узатди.

— Нима бу?

— Сизга бериб юборишди.

— Ким?

— Умбетингиз. Хадичаники экан.

Ўтеген қувониб кетди. Чамадонни табаррук буюмдай авайлаб икки қўллаб олди.

— Ўзи қани?

— Клуб-ўтовда.

— Хадича ҳам келадими?

Абдураҳмон кулди.

— Тайёрланаверинг... келинтушдига, — деди у.

— Биз келинни отда олиб қочардик, — деди Ўтеген ҳам кулиб хушхабарчини қўлидан тутиб, ўтовга тортар экан. — Эндиги йигитлар авраб олиб қочишади. Отасига ҳам билдирмай...

Уч йил ўтганда Попнинг тоғ этакларидаги қишлоқларига яна йўлим тушиб қолди. Абдураҳмонни учратиб анча гаплашдик. Ундан Ўтегенни, яйлов сулуви Хадичани сўрадим. У қўйнидан дафтарчасини чиқариб, орасидан фотосурат олиб кўрсатди:

— Москвага, виставкага борганда олдирган сурат экан. Қаранг-а.

Қарадим: Хадича билан Умбет бирам ясанишибди, асти қўяверасиз. Ўртада бола — Ўтеген аканинг невараси. У икки қалбнинг дукуллашига қулоқ солаётгандай, масъум жовдираб турарди...

Шерали ТОШМАТОВ.

1. Кажа — татарча эчки дегани.

Спорт

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИ КЎПАЙСИН

— Шаҳримиздаги ҳар бир микрорайонда, ишчилар посёлкасида, ҳар бир қишлоқда футбол майдонлари бўлишини биз архитекторлар жуда ҳам истар эдик, — деди ЦНИИЭП директори Борис Сергеевич Мезенцев. — Биз албатта буни амалга ошириш учун бор имкониятимизни ишга соламиз. Ахир спорт ва физкультура ишлари совет кишиларининг кундалик ҳаётига кириши лозим. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг физкультура ва спорт ишларини ривожлантириш ҳақидаги қарори ҳам юқоридаги фикримизни талаб қилади.

Институтимиз ходимлари физкультура комплекслари ва спорт иншоотларининг проектларини тузишда кўпгина самарали ишлар қилишди. Масалан, микрорайонларда стадион ва спорт майдончалари тўппа-тўғри турар жой биноларининг ёнига қурилган. 0,5-0,9 гектар майдонларда (микрорайонлардаги аҳолининг сонига қараб) волейбол, баскетбол, бадминтон ўйинлари ўтказиш учун универсал майдончалар ташкил этиш кўзда тутилмоқда. Улар билан ёнма-ён яна швед деворлари, брусонлар, узунликка сакраш чуқурлари ҳам бўлади.

Микрорайонларда қуриладиган физкультура майдонларининг проектини кўрсатар экан, Борис Сергеевич яна қўшимча қилиб, бундай комплексларни қуриш қимматга тушмаслигини ҳам айтиб ўтди. Шунингдек, сметага бинолар атрофини кўкаламзорлаштириш учун ажратилган маблағни ҳам киритиш мумкин.

— Оммавий равишда қурилаётган қурилиш районларида аҳолини асосий, энг зарур спорт иншоотлари билан таъминлаш муаммосини ҳал қилиш мумкин, деб қўшиб қўйди у.

Институтнинг 5-устахонасида мен яна физкультура майдонлари макетини кўрибгина қолмай, яна 45 минг аҳолига мўлжалланган катта микрорайон проектини ҳам кўрдим. Бу районда катта спорт майдони ҳам жойлашган. У 10 гектарга тенг келади. Бетон билан ишланган 3 қаватли бинонинг марказида катта зал жойлашган. Атрофида томошабинлар учун жой ҳам ажратилган. Шунингдек у ерда ечиниш кабиналари, душ, очиқ бассейнни ҳам кўриш мумкин. Бу бассейнда қишнинг тўрт фаслида чўмилса бўлади. Бу бинонинг атрофида футбол майдони, баскетбол ва волейбол майдончалари, теннис кортлари жойлашган. Хулоса қилиб айтганда, бу ҳақиқий спорт шаҳарчаси бўлади.

— Бундай спорт комплекси биноларини қуриш учун қанча маблағ кетиши мумкин?

— Кўп эмас, спорт марказларини қуриш, — деб жавоб берди илмий текшириш институтининг бўлим бошлиғи Ю. В. Ясний, — турар жой биноларининг ҳар бир квадрат метрини бир сўм қимматга туширади, холос.

Типовой проектларни қуриш билан бирга ЦНИИЭП ходимлари яна индивидуал спорт иншоотлари проектини тузиш билан ҳам шуғулланмоқдалар. Бу проектлар Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидаги йирик ташкилот ва ўқув юртларига мўлжалланган.

АРМИЯ СПОРТЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

«Пахтакор» стадионида «Буревестник», «Меҳнат», «Динамо», «Спартак», «Локомотив», «АСК» (Тошкент), «Пахтакор», қишлоқ спортчилари ва кўнгилли спорт жамиятлари енгил атлетикачилари икки кун мобайнида ўзаро беллашдилар. Бу курашда 150 дан ортиқ энг кучли енгил атлетикачилар қатнашдилар. Улар республикамиз спорт жамиятлари ва ташкилотлари Марказий Совети таъсис этган «Олимпиа умиди» мукофоти учун мусабақалашдилар.

Программанинг биринчи турида эркаклар ўртасида юз метрга югуриш турарди. Армия спорт клуби вакили В. Некрасовский юксак натижа кўрсатиб, бу масофани 10,6 секундда босиб ўтди, у «Буревестник» жамиятининг вакили В. Коршунов финишга иккинчи бўлиб етиб келди. Унинг натижаси 10,7 секунд. Г. Сердобинусь («Спартак»,) А. Ивановский («Буревестник») лар 3- ва 4—ўринларни бўлишиб олди. Аёллар ўртасида бу масофани 12,1 секундда босиб ўтган А. Юсупова («Меҳнат») биринчи ўринни эгаллади.

800 метрга бўлган югуришда «Меҳнат» вакили В. Меркин 1 минут 53,4 секунд натижа кўрсатиб, янги республика рекордини ўрнатди.

Узунликка сакраш бўйича аёллар ўртасида Н. Мажидова («Спартак») ва эркаклар ўртасида эса Ю. Савельев («Меҳнат») энг кучли спортчилар деб тан олинди. Н. Мажидова 5 метр 71 сантиметрга, Ю. Савельев эса 7 метр 14 сантиметрга сакраб, юксак натижа кўрсатдилар.

У ядро иргитиш бўйича В. Терешенкова («АСК») ва Н. Скореков («Меҳнат») ва бошқа енгил атлетикачиларга нисбатан яхши натижа кўрсатиб, СССР спорт мастерлигига кандидат нормасини бажарди. Армия спортчиси 14 метру 60 сантиметрга, «Меҳнат» вакили эса 16 метру 33 сантиметрга ядро иргитди. О. Левононко 1 метр 60 сантиметрлик планкадан сакраб ўтиб, спорт мастери нормасини бажарди. Бу натижа армия спортчилари зачёт дафтарчасига қимматли очколар келтирди.

Мусобақанинг иккинчи кунида Э. Андрис («АСК») 64 метр 17 сантиметрга снаряд иргитиб, биринчи ўринни эгаллади. Снарядни 62 метр 68 сантиметрга иргитган Н. Муллажонов эса иккинчи ўринни эгаллади. Бу икки натижа СССР спорт мастери нормасига тенгдир.

Бу мусобақаларда 40 та биринчи разряд, учта СССР спорт мастерлигига кандидат, иккита СССР спорт мастери нормативи бажарилди. Умумкоманда ҳисобида пойтахтимиз Армия спорт клуби спортчилари биринчи ўринни, «Спартак» вакиллари иккинчи ўринни, «Меҳнат» енгил атлетикачилари эса учинчи ўринни эгаллашди. Энди ҳар йили «Олимпиа умиди» кубоги учун мусобақалар уюштиришга қарор қилинди.

Пайпоқ-трикотаж фабрикасининг ишчилари ҳар куни бир вақтнинг ўзида қўнғироқ билан сафга тизилашади, ишлаб чиқариш гимнастикаси ўтказишади. И. Зайниддинов фотоси.

Комсомол аъзоси Қаҳрамон Назаров Тошкент Давлат физкультура институтининг III курс студентидир. У кўпдан бери велосипед спорти билан шуғуланади. Қаҳрамон Назаровга яқинда республика биринчилиги мусобақаларида муваффақиятли қатнашганлиги учун биринчи разряд берилди. М. Нуриддинов фотоси.

Спорт хроникаси

ФИНАЛДА ТЎРТ КОМАНДА УЧРАШДИ

Миллионлар кубогининг финал учрашувлари қатнашчилари аниқланди. «Комсомолец» (Ленинград) командаси «Металлист» (Севастополь) командасини ярим финалга чиқиш учун бўлган курашда 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратди. Шунингдек, «Спутник» (Полтава) — «Спутник» (Минск) командаларининг учрашувида полтаваликлар 2:0 ҳисобида ғалаба қозондилар. Львов шаҳрининг футболчилари Москванинг «Энергия» футбол командасини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Ҳамшаҳарларимиз «Звезда» футболчилари эса ўз майдонида «Енисей» командасини 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, финалга йўлланма олганлиги футбол шинавандаларига маълум.

Днепропетровск шаҳрида 8 — 14 октябрда бу тўрт команда миллионлар кубогини қўлга киритиш учун олимпиа системасида ўзаро беллашади.

БАСКЕТБОЛ

Руминиянинг пойтахти Бухарест шаҳрида баскетбол бўйича Европа чемпионати мусобақалари бошланди. Бу йил 10-марта Европанинг энг кучли командалари биринчилик учун кураш олиб бормоқдалар. Европанинг етти марта чемпиони бўлган СССР баскетболчи қизлари Руминия, Венгрия, Польша, Италия ва Голландия командалари билан Клуже шаҳрида беллашмоқда. Совет баскетболчи қизлари уч учрашувнинг ҳаммасида ғалаба қозондилар. Улар Италия командасини 87:26 ҳисобида, Венгрия терма командасини 78:33 ҳисобида, Голландия командасини эса 76:45 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

УЧ ҒАЛАБА, ТЎРТ ДУРАНГ

СССР биринчилиги учун олий лига командалари ўртасида кураш янада қизиб кетди. Иккинчи давра ўйинларида бўш ўйнаётган «Пахтакор» командаси Бокуда маҳаллий «Нефтяник» командасидан йирик ҳисобда (5:0) мағлубиятга учради. Киевнинг «Динамо» командаси ўзининг ғолибона одимини давом эттирмоқда. Улар навбатдаги турда Марказий армия спорт клуби спортчиларини 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Кейинги турларда «Динамо» (Тбилиси) ўз ишқибозларини мамнун этмоқда. Улар «Локомотив» (Москва) футболчиларини 3:0 ҳисобида енгдилар. Қолган тўрт учрашувда ҳисоб очилмади. «Зенит» — «Черноморец», «Қайрат», — «Арарат», «АСК» (Ростов)— «Динамо» — (Москва), «Динамо» (Минск) — «Крилья Советов» командаларининг учрашувида ҳисоб очилмади.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

АДСОРБЦИЯ МЕТОДЛАРИНИНГ ХОСИЯТИ

Органик моддаларни тозалаш, уларни бир-биридан ажратиш ва ташландиқ моддалардан рационал фойдаланиш — саноатимизнинг ҳозирги кундаги асосий вазифаларидан бири ҳисобланади. Бу соҳада кейинги вақтда кенг кўламда қўлланаётган адсорбция методлари алоҳида аҳамиятга эгадир.

Адсорбция методлари универсаллиги сабабли ҳам шўр сувларни тозалаш, озиқ-овқат, фармацевтика, виночилик ва саноатнинг бошқа соҳаларида кенг ўрин олди. Кўрсатилган методлар, айниқса, саноат ташландиқларини тозалаш, улар составида бўлган турли хил хом ашёни ажратишда муҳим аҳамиятга эгадир.

Вино саноатининг ташландиғида бўлган вино кислотаси, пахта тозалаш саноатида — лимон ва олма, мой саноатидаги госсипол ҳамда тўйинган кислоталар кимё саноати учун муҳим хом ашёдир.

Лекин адсорбция методлари ҳанузгача саноатдан етарли даражада ўрин олмаганлиги ачинарли ҳолдир, албатта. Бунга сабаб юқорида кўрсатилган моддаларни ажратиб олишнинг илмий асосланган технологик схемалари йўқлиги, адсорбция соҳасида ишловчи кадрларнинг танқислиги ва адсорбция методларига етарли даражада аҳамият берилмаганлигидир.

Техника фанлари доктори, профессор Н. Ризаевнинг «Фан» нашриётида босилиб чиққан «Органик моддаларни уларнинг экстрактларидан адсорбция методи билан ишлаб чиқариш» деган китоби шу жиҳатдан муҳимдир.

Китоб, адсорбция методлари, уларнинг ривожланиши ва саноатда қандай кенг ўрин олганлигини кўрсатишга бағишланган бўлиб, суюқликлар адсорбциясининг асосий томонларини анализ қилишга бағишланган. Автор ўзининг кенг ва бой илмий ишларида олган натижаларга асосланиб, суюқлик адсорбцияси соҳасида муҳим хулосалар чиқаради. У ғўзапоядан лимон кислотаси, вино қолдиқларидан вино кислотаси, сутчилик саноатидаги қолдиқлардан сут кислотаси, пахта мойидан госсипол билан тўйинган кислоталар, подснежник экстрактидан-галантамин олиш процессларининг принципиал схемаларини беради.

Олимнинг келтирган хулосаларидан ғўзапоя баргининг ўндан биридан олинадиган олма ва лимон кислоталари Иттифоқимиз саноатининг бу муҳим кимёвий хом ашёга бўлган талабини тўла қондира олади.

Виночилик ташландиғидан олинувчи вино кислотаси ҳам алоҳида аҳамиятга эга бўлган хом ашёдир. Госсиполчи? У юқори температурага чидамли термореактив смолалар олишда пластик массалар саноатида, ёғоч антисептиги сифатида, фармацевтик препаратлар тайёрлашда ишлатилади.

Н. Ризаевнинг китоби республикамизда ва унинг ташқарисида адсорбция соҳасида ишлаётган кўпгина илмий ходимларни, аспирантлар ва студентларни хушнуд қилади.

Қудрат АҲМЕРОВ,
Кимё фанлари кандидати, Политехника институтининг ўқитувчиси.

„ГУЛИСТОН“

Янги йилда нафис «Гулистон» журнали чиқа бошлайди.

Бу янги нашр — «Гулистон» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ижтимоий-сиёсий ва адабий-бадиий журналидир.

Янги журнал бир вақтлар чиқиб турган «Ер юзи» ва «Гулистон» журналларининг издоши бўлади, уларнинг энг яхши анъаналарини давом эттиради, завқли, мазмундор ҳаётимиз лавҳаларини тиниқ бир кўзгу бўлиб кўрсатади, буюк ғояларимизнинг бадиий садоси бўлади.

«Гулистон»нинг қамрови кенг. Унинг саҳифаларидан жанговар публицистика, жажжи қисса, туркум шеър, сара ҳикоя, бақувват очерк, адабий репортаж, қизиқ саргузаштлар ва ёдномалар, хушхон-хандон аскиялар, ҳажвиётлар, яъни ҳамма кўрган-кечирганларимиз ўрин олади.

Журнал бўлимларида одоб ва иффат, гўзаллик ва одамийлик ҳақида фикр юритилади. Мамлакатлар, одамлар ва одатлар билан таништирилади, ажойиб-ғаройиб воқеалар ёритилади. «Гулистон»дан ҳар ким ўзига кераклисини топиб олиши мумкин.

Журналнинг ҳар сонида республиканинг бой, ёрқин ҳаёти, лойиҳалардаги ва ҳавозалардаги кўринишлари, чаманзорлари рангдор қилиб босилади. Донгдорларимизнинг бадиий суратлари берилади, шаҳар ва қишлоқ жозибалари акс эттирилади.

Хуллас, «Гулистон» — йўлда йўлдошингиз, ишда қўлдошингиз бўлувчи, илм зиёсини очувчи самимий, дилкаш, маслаҳатгўй дўстингиз, ўртоғингиз, биродарингиз.

Журнал саҳифаларида мўътабар одамлар сиз билан давра қуришади.

«Гулистон»ни очиб: Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Шароф Рашидов, Уйғун, Зулфия, Сергей Бородин, Сарвар Азимов, Миртемир, Шайхзода, Собир Абдулла, Иззат Султон каби фузало ва шуароларимизнинг ижодларидан лаззат топгайсиз.

Обид Содиқов, Ҳамдам Усмонов, Убай Орипов, Теша Зоҳидов, Воҳид Зоҳидов, Азиз Қаюмов каби мавлоноларимизнинг тадқиқот ва кашфиётлар дунёси билан ошна бўлгайсиз.

Ҳалима Носирова, Юнус Ражабий, Тамарахоним, Мукарамма Турғунбоева, Наби Раҳимов, Лутфихоним Саримсоқова, Шукур Бурхонов, Олим Хўжаев, Раззоқ Ҳамроев каби санъат тожларининг ҳаёт ва ижод йўллари билан танишгайсиз.

Мухтор Ашрафий, Сулаймон Юдаков, Мутал Бурхонов, Икром Акбаров, Собир Бобоев, Манас Левиев сингари уста бастакорларимизнинг санъат хоналарида баҳра олгайсиз.

Ўрол Тансиқбоев, Искандар Икромов, Лутфилла Абдуллаев, Раҳим Аҳмедов, Чингиз Аҳмаров, Абдулҳақ Абдуллаев, Самиғ Абдуллаев сингари мўйқалам соҳибларимизнинг нафис бўёқларини кўргайсиз.

Комил Ёрматов, Аъзам Йўлдошев, Малик Қаюмов, Латиф Файзиев, Шуҳрат Аббосов каби атоқли режиссёрларимиз билан киносаёҳатга чиққайсиз.

Маданиятимиз тарихи ва равнақи билан, меъморчилигимиз, халқ санъати намуналари билан танишгайсиз.

Журналда оташнафас ёшларнинг сара асарлари билан ҳам танишиб борасиз.

«Гулистон»га қўшимча бадиий рисолалар чиқарилади.

Қисқаси, «Гулистон» — оммабоп журнал.

Ойда бир марта чиқади. Баҳоси 30 тийин. 1 йиллиги 3 сўм 60 тийин туради.

Ёзилиб қолинг, обуна бошланди. Барча «Союзпечать» бўлимларининг эшиги гулистонхонларга очиқ.

СЕҲРЛИ ҚУТИЧА

Камолиддин йигирма олти ёшда, тўрт мучали бутун, аммо бирор ерда ишламайди. Ишламаса ҳам костюмлар, хилма-хил туфлиларни кўз-кўз қилиб кийиб юради.

Унинг нима билан, қандай тирикчилик қилишини ҳеч ким билмас эди. Оиладаги уч кишидан бирортаси ишламаса, албатта ҳайрон бўласан киши. Унинг олифтагарчилиги, маишати сири яқинда очилди. Бу шундай бўлди...

Октябрь бозори ёнида, тепаликда қоғоз халтани қўлига ушлаб турган бир болани милиционер тутиб, болалар хонасига олиб келди. Коп ичидан Чехославакияда тайёрланган 8 жуфт эрлар туфлиси, 9 жуфт хотин-қизлар туфлиси чиқди.

—Амакижон, қўйиб юборинг. Иккинчи қилмайман. Туфлиларни қайтиб бермасангиз ҳам майли, — деди у бола милиция ходимларига. Лекин боланинг кўз қараши ва ҳаракатидан унинг нимадандир безовта бўлаётганлиги сезилиб турарди.

— Отинг нима? — сўрашди милиция ходимлари.

— Анвар Абдуллаев. 14-мактабда 7«а» синфда ўқийман.

— Даданг борми?

— Йўқ. Ойим билан тураман. Акам бор. У ҳеч ерда ишламайди. Боқадиган кишимиз йўқ.

Бошда у болани майда чайқовчи сифатида қўйиб юборишмоқчи бўлди. Аммо милиция капитани Раҳмат Йўлдошев бошқача режа тузди. У Анварни оператив пунктида қолдириб, ёнига Ваҳоб Дулдулов, Жаббор Мансуров, жамоатчи — дружиначилардан Ғафуржон Шамсиев, Владимир Красноярскийларни олиб Сағбон кўчасининг 9-тупигидаги 21-уйга йўл олди.

Милиция ходимларини ўрта бўйли, оғзи тўла олтин тишли аёл кутиб олди. У Анварнинг онаси Саломат Абдуллаева эди.

— Ўғлингиз Анвар қаерда? — сўрашди милиция ходимлари.

— Бозорда, помидор сотяпти.

— Ростан-а? Яна бошқа нарса сотаётган бўлмасин?

— Йўқ, рост айтяпман.

— Анвар туфли билан қўлга тушди. Милиция хонасида ўтирибди. Уйингизни тинтув қиламиз.

— Войдод, шўрим қуриди. Босмачидан дод! — дея бақирди аёл. Шамсиев томга, чердакка чиқиб кетаётганини кўргач.

Ғафуржон Шамсиев қоронғи чердакка эмаклаб юриб осиб қўйилган бир қоғоз яшикини олди. Қоғоз яшик ичидан 106 дона эрлар шапкаси чиқди.

— Бунча шапкани нима қиласиз?

— Бекорчиликда тикиб қўйган эдим. Бир кунимга ярар деб ўйлаган эдим.

— Ия, мана бу ёқда қизиқ нарса топилди, — деди Владимир Красноярский. — шиша жуда оғир, унинг ичида қандайдир суюқлик борга ўхшайди.

Бешта шишага қўйилган симоб топилди. У симоб тарозига қўйилганда 8 килограмм чиқди. Ундан ташқари 10 дона рўмол, 8 дона хотин-қизлар жемпери топилди.

Қимматбаҳо чинни, чойнак, пиёла, олтин суви югуртирилган ўйлаб қадаҳларга тўла сандиқ ҳам очилди.

— Опа, бунча нарсани нима қиласиз? — деб сўради милиция капитани Раҳмат Йўлдошев.

— Тирик жон, керак бўлади. Ўғилларимни уйлантирсам, сепига яраб қолади деган ният билан олиб ўтирибман, айланайлар.

Шу пайт Йўлдошевнинг кўзи эски кўрпа ва бош томонига кир уст-бошлар қўйилган каравотга тушди. Латта-путталар ерга олиб тинтув қилинаётганда Саломат хола бир латтани нарироққа суришга ҳаракат қиларди. Сезгир ходим бу латтанинг бирор сири борлигини пайқади. Дарҳол уни қўлга олди.

— Бу нима?

— Бир буюм-да. Машинамнинг майда-чуйдасини олиб қўйганман.

Латта ичидаги кичкинагина ёғоч қутича очилади. Қутича ичидаги буюмлар ялтираб кетди.

— Войдод, ўлдим. Уйимга ўт тушди. Шўрим қурди, — дея кичкирди уй эгаси. Дод дейишдан фойда чиқмаслигини билгач ялинишга тушди. — Ҳаммасини олинглар, айланайлар. Лекин боламни тинч қўйинглар. Бор-йўғим сизники.

Тинтув вақтида Камолиддин Абдуллаевнинг уйидан 625 грамм соф олтин топилди.

Камолиддин Абдуллаев 22 сўмлик туфлиларни 30-35 сўмдан, бошқа буюмларни икки баравар ортиқ нарх билан сотиш туфайли шу бойликларни орттирган.

Кишининг ҳақини еган шундай бўлади. Энди у ўз қилмишига яраша халқ суди олдида жавоб беради.

Милиция ходимлари Раҳмат Йўлдошев, Жаббор Мансуров, Ваҳоб Дулдулов, жамоатчилар Ғафуржон Шамсиев, Владимир Красноярский ва бошқаларнинг ҳушёрлиги туфайли чайқовчи, олтинфуруш қўлга тушди.

Кези келганда биз 14-мактаб ўқитувчилар коллективидан ҳам таъна қилмоқчимиз. Наҳотки синф раҳбари, мактаб маъмурияти Анварнинг бозорда олди-сотди қилиб юришидан бехабар бўлса?! Бозорда шу мактаб ўқувчиларидан айрон сотиб, турли йўллар билан бозорга аралашиб юрганлар ҳам кўп. Бу эса мактабда таълим-тарбия ишлари яхши йўлга қўйилмаганлигидан далолат беради.

Х. ҲАКИМОВ,
С. МИРЗАЛИЕВ

ҲОДИСА

ТУПРОҚДАГИ ОЛТИН ТАНГАЛАР

Сағбон кўчасидаги 232-уйда истиқомат қилувчи оддий ишчи Умарқул Маматқулов уйини ремонт қилиш тараддудида тупроқ туширди.

Кутилмаганда тупроқ орасида бинафша рангли катак гулли ипак матога ўроғлик тугун кўринди. Тугун ичида ярим литрли чинни чойнакдек келадиган гулдон чиқди. Гулдон ичидан эса олтин тангалар жаранглаб тушди. Уй эгаси қўшниси Зуҳра Орипованн чақириб, топилмани кўрсатди ва биргалашиб маҳалла комиссиясининг раиси Расул Раҳмонов ва унинг ўринбосари Турғун Йўлдошевлар ҳузурига боришди.

Воқеа содир бўлган жойга Тошкент ОБХСС-нинг бошлиғи полковник Илҳом Ҳамидов раҳбарлигидаги экспертлар етиб келишади. Улар топилган нарсаларни синчиклаб текширишгач, 1899 йилда зарб этилган тангалар эканлигини аниқлашди Тангаларнинг 18 таси 5 сўмлик, 2 таси 7сўм 50 тийинлик, 21 таси 10 сўмлик. Ҳаммаси бўлиб 41 та экан. Танганинг юзидаги расм Николай II нинг портрети бўлиб, унинг орқа томонида Россиянинг ўша вақтлардаги давлат герби босилган.

Маъмурий орган вакиллари софдил, ҳалол ва оперативлик кўрсатган «Октябрь 40 йиллиги» маҳалла комитетининг раиси Расул Раҳмонов, унинг ўринбосари Турғун Йўлдошев, маҳалла активлари Усмон Маъруфов, Исмоил Мақсадқулов ва Умарқул Маматқулов ҳамда унинг умр йўлдоши Зумрад опага ташаккур изҳор қилишди.

А. ПЎЛАТОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Радио

7 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — Концерт (ҳарбий ансамбллар). 18.30 — Концерт. 19.20 — Социалистик мамлакатлар куйлари. 20.00 —Завод ветерани (рус.). Даргомижский ва рус халқ қўшиқлари (рус). 20.45 — Қирғизистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидан. 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — Дунё вокаллари. 22.10 — Концерт (пахта теримида қатнашувчи шаҳарликлар учун). 22.40 — Ш. Турдиев «Айний ҳақида сўз». 23.20 —Концерт («зангори кема» капитанлари талабига мувофиқ).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.10 —СССР халқларининг қўшиқ ва рақс куйлари. 20.50 —Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (рус.). 21.00 — Концерт (пахта терими илғорлари учун). 21.30 — «Боғбон» деган очерк ва концерт (тат.).

Телевидение

7 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — Дўстлар кучоғида (мактаб ўқувчилари учун).

Қозоқ тилида: **Сирдарё пахта далаларида** (эшиттириш ва концерт).

Ўзбек тилида: 19.30 — **Эскадранинг ҳалокати** (бадиий фильм).

21.15—**Эртанги кун программаси.**

Рус тилида: 21.20 — **Телевизион янгиликлар.** 21.35 — **Реклама ва эълонлар.** 21.40— **Вернер Хольт саргузаштлари** бадиий фильмининг 2-серияси. 23.10 — **Музикали танаффус.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Ялқов** (болалар учун қўғирчоқ фильм).

Ўзбек тилида 17.35 — **Германия Демократик Республикаси ташкил топган кун.**

Рус тилида: 17.45 — **Спорт эшиттириши.** 18.25 — **Қасоскор** (телеспектакль). 19.50 — Тошкент янгиликлари.

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/X да **Ҳамза.** 8/X да **Франческа да Римини, Болеро ва балетлардан парчалар** (билетлар сотилган).

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/X да **Ўғирланган умр.** 8/X да **Қирол Лир.**

Кинотеатрларда

7 ОКТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

Уруш ва тинчлик — САНЪАТ САРОЙИ (кенг форматли рангли бадиий фильм, икки қисмдан иборат 1-серия, кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда).

Қалбингда қуёш—СОБИР РАҲИМОВ номли (ўзбек тилида кечқурун), «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (рус тилида кечқурун).

Гангиш — «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» «ДРУЖБА» (1-залда), «ВОСТОК» (кечқурун).

Неча йил, неча замондан бери — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МИР», (кечқурун), «МОСКВА» (кеч соат 7 ва 9-40 минутда), «СПУТНИК» (кеч 9 да).

Она ва сукунат — «ДРУЖБА» (2-залда), НАВОИЙ номли (кечқурун).

Чўллар хмель теримида — «ЮЛДУЗ» (кеч соат 7 ва 9да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8-20 минут ва 10 ...

Одесса каникуллари — «РАКЕТА,» КИРОВ номли, КАФАНОВ номли.

Чўллар хмель теримида — ТЕЛЬМАН номли.

Кечирасиз, сизни ўлим кутади —«ОКТЕПА».

Юпқа муз устидан — «ВАТАН», «ХИВА».

Она ва сукунат — НАВОИЙ номли.

Ҳеч ким ўлишни истамади— 9 МАЙ номли.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар. Киров кўчаси. 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3.65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

7 ОКТЯБРЬ, 1966 Й. Р. 08791 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 27864.